

Politikos, ekonomijos ir literatūros savaitinis laikraštis
 ORGANAS LIETUVIŲ SOCIJALISTŲ PARTIJOS AMERIKOJE.

PREKIUOJA:

metams „ 2.00
 pusmečiui „ 1.00

ADRISAS:

1418 So. 2-nd Street.
 Philadelphia, Pa. U.S.A.

ENTERED AS SECOND CLASS MATTER MAY 17, 1905, AT THE POST OFFICE AT PHILA. PA.

Nr. 9

Philadelphia, Pa. 8 Kovo (March) 1907 m.

Metai III.

DRAUGAI, SKAITYKIT IR PLATINKIT „KOVA”!

Paryžiaus Komuna.

KOVO mėnesio 18-tą dieną ateina 36 metų sukaktvės vieno didelio pasaulio atsitikimo — tai Paryžiaus Komunos. Viso svieto susipratusieji darbininkai tą dieną garbingai apvaikštinėja. Perdėm visą pasaulį, visuose kraštuose kur tik-tai yra blykstelėjusi tarptautiškojo socializmo aušrelė, ten darbininkai renkasi į burius ir persako visą istoriją 1871 metų Paryžiaus revoliucijos, — istoriją Komunos.

Kas-tai yra Komuna? Ką reiškia mums darbininkams ta diena?

Yra tai tokia diena, kurioje pirmą sykį istorijoje darbininkų klasią paėmė valdžią ant vienos iš didžiausių ant svieto pilės, ir valdė tą pilį geriausiai, negu kokia ikišiolai žinoma valdžia.

Tas didelis atsitikimas įvykęs buvo tuojaus po baisingosios prancuzo-vokiškos karės. Šiaurinėse srytise Paryžiaus apygardų dar tebešvytravo balti šėtrai vokiečių pergalingos armijos. Paryžiaus valdininkai dar tebesiriejo ant Bismarko

paduotųjų sątaikos išlygų. Tautos Seimas, susidedantis iš ponų ir kapitalistų, taikėsi ant Bismarko išlygų. Bet žmonių atstovai matė tose išlygose neišpasakytai didelį paniekinimą savo tautai ir sunkų jungą darbininkų klasių. Todėl jie iš Seimo išstojo, o liaudė iškėlė visuotinas demonstracijas ir išreiškė papeikimą valdžiai.

Buvo da ir kitos priežastys liaudės atstovų išstojimo; jie matė da ir tą, kad tuolaikinė Paryžiaus valdžia, su pagalba Vokietijos, tyčia kasė duobę naujai Prancuzijos respublikai ir kėsinosi sutvert naują imperiją. Nors imperija išdaviko Napoleono Mažojo dar juoda plėtmą tebestovėjo akise žmonių, — ji jau atgyt nebegalėjo, bet buvo da ir daugelis pretendentų ant nebeėsančios monarkijos sosto, — buvo da rojalistai, orleanistai, bonapartistai ir legitimistai. Karės buvo pridirbė neišpasakytą daugybę skolų, kurias Seimo ponai ir kapitalistai tykojo suverst ant žmonių sprando.

Ir ot liaudė ėmė kilt, ėmė ginties nuo «tautiečių» užpuolikų. Ji suorganizavo Tautiškąją Gvardiją. Ją išmokino

ir išlavino. Seimas nusigando ir sumislijo sykiu liaudę nugincluot. Valdžią perkėlė į Versailles, ir pasiuntė organizuotą armiją numalšyt didelį, garbingą, laisvę mylintį miestą — Paryžių.

Tie atsitikimai iššaukė Paryžiaus sukilimą. Rytmety 18-tos kovo ant hoteliaus de Ville iškelta tapė raudonas vėluokas; žmonės, vedami savo išrinktinių vadų, griebėsi už ginklą gint savo neprigulmybę. Iš sykio Komuna laimėjo kovą. Kovo 28 dieną apskelbė Komuną oficiališkai su tvarkiai išrinkta valdžia. Du mėnesiu ji gražiai žydėjo. Bet 21 gegužio, Versailles kariumenė įsigriovė miestą ir pradėjo baisias skerdynes; kraujas liejosi tiesiog upeliais; ugnė ir kardas siautė po liaudę tokioms audromis, kokių da naujoji istorija nebuvo girdėjusi. Tukstančiai nekaltų vyrų, moterių ir vaikų žuvo nuo tautiškai-monarkiškos valdžios rankų.

Komunos valdžia buvo ne socialistų. Buvo joje tili socialistai, tili reformatoriai, tili atgaleiviai. Čionai buvo susijungę žmonės įvairių pažiūrų. Bet visi gynė liaudės laisvę ir Komuną.

Nė vieną sykį, nė vienai naujosios istorijos valdžiai neprisiėjo toks sunkus uždavinys atlikti, kaip liaudės Komunai, apgultai iš visų pusių armija. Vienok visuotinai yra pripažinta, jog per tuodu mėnesiu — Komunos viešpatavimo, — buvo teisingiausia ir geriausia tvarka, kokios jokioje respublikoje da negirdėt.

Tegul studijuoja tą momentą kapitalizmui parsidavusieji siaubunai, kurie nuolat ant darbininkų kliasos gilždi na dantis ir šaukia, jog darbininkams legalima ēsą valdžią užtikėt. Tegu jie pasižiuri į Komuną: artistas Theizr tampa vyriausia galva krasos (pačto) įstaigų, ir teip gerai krasos veikmenę suorganizuoja, jog ir po šiai dienai jos įtekmė tebeduruoja; auksakalis Camelinat paima pinigų išdarbystę, ir Jourde, vargingai apmokamas gizelis, vadauja viso Paryžiaus Turtų Komisija. Algos jiems pasilieka paprasto darbininko. Ir visiems gerai, o liaudei dar geriaus.

Svarbumas Paryžiaus Komunos liks amžinai. Mēs apvaikščiojam jos paminėjimus ne vien tiktai pagarbindami jos kovotojų karžygingumą bei milžiniškas eiles jos kankintinių, — bet mēs švenčiam ir atmintę tos dienos, kurioje buvo įvykęs liaudės trijūmfas (pergalė) — užgriebimas į liaudės rankas valdžios, kurios monarkiškai-tautiška tyranija niekaip nenorėjo paleist ir nuo kurios tiek nelaimių, skurdo ir vargo Prancuzijos žmonės iškentė. Ta diena turi istorišką reikšmę visam civilizuotam svietai.

Draugai! Kada mēs apvaikštinėjam garbingos Paryžiaus Komunos darbus, mūsų atminty iškyla Dambrovskis, Varlin, Delescluze, Milliere, Rigault, ir kiti nesuskaitomi liaudės karžygiai ilsiantieji Pere la Chaise kapinyuose. Milliere'o paskutini žodžiai buvo: «Tegyvuoja liaudis ir žmoniškumas!»

Mēs teipgi kovojam už liaudies tiesas ir žmoniškumą. Bukim tokiais narsiais kaip Komunos karžygiai! Kovo 18 diena apvaikščiokim prakalbotomis, susirinkimais ir demonstracijomis. Tai yra mūsų šventė...

KO NORI SOCIJALDEMOKRATAI?

LEKCIJA ANTRA.

3. Mokslingasis socializmas.

(TAŠA).

ANTRA užgimimui kapitalizmo sąlyga yra — *pelnas*. Tik dėl lei pelno kapitalizmo surėdimas atsirado: joks pabirkantas nestatys pabirikų ir ne eikvos savo pinigų darbininkų labui, — jis tą daro tik dėlto, kad nori turēt sau ypatingą pelną. Šitas pelnas yra platusis kapitalizmo pamatas. Bet, iš kurgi tas pelnas randasi? Štai iš kur. Darbininkas pabirke negauna pilnos užmokesties už savo darbą, už idėtą tēnai savo darbinę spēką. Ateidamas pabirkan, jis atneša tēnai savo darbinę spēką. Kaip ūkininkas gabena mūgēn (ant turgaus) savo javus, siuvėjas — pasiūtas drapanas, teip darbininkas neša į darbo mūgę savo darbinę spēką, ir parduoda ją tēnai kapitalistui. Šis paskutinis, žinoma, stengiasi ši tavorą nupirkt kuopigiausiai; ir mēs tuojaus pamatysim, kodėl jis jį nuperka daug pigiau, negu, sulyg žmoniškumo ir teisybės, reikėtų. Ir teip, pabirkantas ne vien neapmoka pilnai už darbinę spēką, bet neapmoka net lėšų tosios spēkos užlaikimui, — tai yra, neduoda lėšų palaikimui žmogaus gyvasties ir jo darbinų pajėgų. Kada pabirkantas užmoka darbininkui algą ir atsijema lėšas už žalią medegą, už mašinų nuplyšimą ir pabirke užlaikimą, — tai jam da vėla lieka pinigų. Ot tai šitą sumą Karolius Marks ir pavadino *liekamąja vertybe*. Ta liekamoji vertybė ir yra tas, ką mēs vadiname kapitalisto pelnu. Iki kokiam laipsniui galimas yra numažinimas algos? Alga gali nupult, suprantama, ne žemiau minimum, — ne žemiau žemų-žemiausio ruoželio, žemiau kurio darbininko gyvenimas jau nebegalimas. Teisybė, kartais pasitaiko, kad darbinė mokestis puola da žemiau tojo ruoželio; bet prie ko tas priveda? Nagi, tokiose sąlygose žūsta darbininkų klodai, išgimsta darbininkų kliasos. Kaip tat reikia darbinės spēkos vertybę išmatuoti? Karolius Marks mums sako, kad darbinės spēkos vertybė matuojasi, kaip ir kiti visi tavorai, ilgiu darbinio laiko; žinoma, ne tam tikru darbinio laiku, bet abelnai — reikalingiausiu tam ar kitam darbui laiku, kuriame prie moksliskai išbulintos išdarbystės, žmogus sugēba padaryt tam tikrą kiekybę daiktų.

Bet, kapitalizmas da negalėjo įvykt be vienos sąlygos, minėtinai — jis reikalavo *darbininkų*. Iš kurgi pradžioje šios naujos galdynės teip ūmai atsirado tokia daugybė darbininkų, kurie stojo į dirbtuves ir manufaktūras*) dirbtų?

(Toliaus bus).

Socializmas ir darbininkai.

SOCIJALISTAI yra tai tie, kurie geidžia, kad tautos turtai pereitų į priežiūrą visų žmonių; dabargi tuos turtus valdo smulki tautos dalelė, vadinamoji — kapitalistai.

Turtai tautos reiškia: žemė, geležinkelius, telegrafus, miltų ir aliejaus išdarbystės; trumpai sakant visi tie daiktai, kurie visai žmonijai reikalingi; teipgi maistas, aprėdalai ir kiti visi daiktai, kuriuos darbininkai padaro. Tas viskas, — to visko išdirbimas ir sunaudojimas turi būt po priežiūra žmonių, lyginai, kaip ir

*) Manufaktūra reiškia lotyniškai: rankų darbas, rankų darbo pabirke arba amatnytyčios.

dabar tūlos pramonės jau nebepriguli pavieniams, bet visuomenei, k.a. mokyklos, pačtas ir tt. Tas jau ir dabar yra nuosavybe ir po užveizda visų žmonių; socializmo laikuose netiktai viršui minėtos įstaigos, bet ir visos kitos pramonės ir išdarbystės pereis nuosavybėn ir užveizdon visų žmonių Teisingai sakant, dabar savininku Jungtinių Valstijų yra Rockefelleris ir Morganas, ir jie valdo jįs savo asabiškai naudai; vieton to, mes — žmonės, — turim paimt visą šalį ir jos turtus po savo globa ir kontrole, ir vest visus reikalus abelnai žmonijos naudai ir gerovei. Tas teip yra aiškim, kad kiekvienas išmintingai manantis gali suprast. Ir kiekvienas, menantis save patrijotu amerikietis, — labiausiai kiekvienas darbininkas, kuris nesuranda savo smegenise pritarimo socializmui, pasirodo esąs tamsam atgaleiniu, kitaip negalima jo dvasišką stovį išaiškint.

Tasis judėjimas Amerikoje kasdien auga stambyn; šio krašto piliečiai vis ir vis persiliūdią, kad ateina Amerikoje didelis kryžis; tas kryžis ateina dėlto, kad draugijos surėdimas netikęs, kad pavienės ypatos valdo šalies turtus ir neįstengia prigulinčiai tų turtų draugijoje padalīt. Todėl, norīt išvengt kryžių, reikia šalies turtai paimt i visų žmonių nuosavybė. Tas teip lengva, kaip žmogaus troškinys igt nuosavę guštelę patalpinimui savo šeimos. Socialistai irgi to paties geidžia, tik jie nori kad visi turēt savo namus arba kitokią savo nuosavybę, kuri dabar yra rankose keletu laimingesnių ir turtingesnių.

Mēs sakēm, kad kiekvienas darbininkas būtinai turi suprast, ką socializmas reiškia; nes darbininkų kliasa jau persitikrino, kad dabartinis padėjimas, kaipo baisiai sunkus, tikrai reikalauja permainos. Kadagi darbininkas yra biednas, neužganėdinti jo gyvenimo reikalai, jis — yra nuskriaustas ir varginamas per kliasą kapitalistų. Juk darbininkas gerai žino, kad jo darbas padaro visus daiktus reikalingus gyvasties užlaikymui, ir labai gerai žino teipgi, kad kiti gražiai tais daiktais naudojasi; mato, kaip žmonės nieko nedirbantįs viešinėjasi ir tunka. Todėl, jam reikia suprasti, jog šiuos visus dalykus, kas nors nuo darbininkų pastveria; darbininko yra pareiga suprast, jog tik per mažą galvos apmąstymą, tik per žvilgterėjimą i praeitį, dabartį ir ateitį; tik per pažinimą, kas yra mūsų skriaudėjai, ir tik per tą didžiausį įnagį — per įmetimą savo inteligentiško balso laike rinkimų galima igt žmogaus tiesas, išpildyt visus troškimus ir geidimus, beje padaryt geriausias valstijoje permainas. Balsnodamas darbininkas už savo partiją, prisideda prie budavojimo tokios tvarkos, kurioje visiems galima bus naudotis vaisiais savo darbo ir nereiks maldaut arba reikalanti mylistos nuo tokių parazitų kaip Rockefeller, Morgan, Gould, Vanderbilt ir kitų.

Bet darbininkų kliasa da tebėra, iš didesnės dalties, gana nerangi, nesistengia kaip reikiant suprast savo šėdienines pareigas. Ta priežastis yra — darbininkai tampa visokeriopais būdais pri-gauliojami, apipaikinti, sutvirkinti, tamsūs; visi jų žingsniai suvaržyti, — ar tai darbe, tiesdarystėse, pirkimuose ar pardavimuose. Apsišviest darbininkas neturi kuom — biednas. Pasiskaityt nėra laiko, — nuvargęs važiuoja i linksmybės vietas atsikvėptų šviežiū oru; tēnai vėl randa vietas, kur paskutinius penktukus, dešimtukus iškrapšto jam iš kišenės visokiais monelninkų šaukimais ir kliksmiais. Pažiūrėkim i mūsų kasdieninius laikraščius, ar rasim teisingas ir darbui reikalingas žinias? ar rasim kokius straipsnius darbininkų reikalus gvildenančius? Ne! Vietoj rūpinties nuvargusiaja žmonių kliasa, jie pašvenčia savo plačias špaltas ilgokiems straipsniams garbinimui ir gynimui kapitalistų luomo; žodžiu sakt, mūsų kasdienraščiai yra vien tik kapitalizmo įnagai tolyn vergt darbininkų kliasa.

Girdim apie teip vadinamus politikierius, kurie yra didžiausi melagai ir pardavėjai žmonių reikalų; jie teipgi yra vien tik kapitalistų įnagiais; jie jie tik stengiasi ilīt i valdybų vietas, kur gerą algą ima, šiltą savo guštą pridaboja, o apie žmonių reikalus visai

nepaiso. Vienintėlis dalykas jiems rūpi, — tas pripildymassavo bedugnių kišenių, kurias ir prikėmsa aukšniais doleriais imdami visokius nuo kapitalistų kyšius ir užtarinėdami kongresuose arba senate piniguočių reikalus. Tai tokie jie «žmonių» atstovai! Tokiais tai pasibiaurėjimo vertais darba is užsiima tie valdininkai.

Bet jau atėjo galūtinas laikas darbininkams susiprast, pažīt savo pridermę ir stot i eiles kįlančių skriaudžiamųjų žmonių. Būkite tat tikri karžygiai, imdami raudoną vėliavą i savo rankas, ir plavėsuodami ją ant savo galvų, šaukite: šalin tyronai, despota i visi pardavėjai mūsų reikalų! Eikime visi, darbininkai, po priedanga šios vėliavos, kur rasime teisingą apgynimą mūsų reikalų, — tai yra, glauskimės prie socialistų partijos, kuri kovoja už darbininkų-proletarų ateitį ir įvykdinimą sąveiklinės (kooperatyviškos) respublikos!.

J. Sunskis.

IŠ SOCIJALIZMO ISTORIJS.

PRANCUZIJOS SOCIJALIZMAS METUOSE 1848.

(TAŠA).

Proudhon. Petras-Juozas Proudhon gimė metuose 1809, Besancon'e (Prancūzijoje), gimtinėje kito ižymaus socialisto Fourier. Kilmė jo buvo labai biedna: tėvas dirbo alines bačkas, — buvo bendorium, todėl jaunas Proudhon augo gana vargiai, ganė karves ir kitoki juodą darbą dirbo. Tečiaus jis nebuvo nemokslis, — nors jau šešioliką metų turėdamas istojo i kolegiją savo miestely; bet tėvai jo buvo teip biedni, kad negalėjo nupirkt jam reikalingų knygų; taigi vaikiną skolindavo knygas nuo savo sądraugų ir, nusirašęs iš jų lekcijas, mokindavosi. Yra anekdotas, kad jaunutis Proudhon grįžo namo apdoventas egzaminatorių pagyrimais ir kitokiomis dovenomis, bet parėjęs namo nerado ko pavalgyt...

Devyniolikai metų sukakus jis išsimokino litaras statyt, o vėliaus tapė pervesas i vietą korektoriaus, kur skaitė ir taisė spaudinamuosius bažnytinius raštus. Čionai jis gana pasinaudojo, — prisirinko jis sau apščiai reikalingos medegos iš theologiijos mokslo, ką paskui labai tinkamai sunaudojo. Tame laike jis pradėjo mokities ir ebrejiškos kalbos, ir sulyginēt ją su graikiška, lotyniška ir prancūziška. Ir čionai apsirėiškė nepaprasta jo sumanybės drąsa, ant kurios pasiremdamas jis parašė «Essai de grammaire générale» (visuotinos gramatikos peržvalga). Kadagi Proudhon nieko nežinojo apie filiologiijos (kalbžinystės) pamatinius įstatymus, tai jo tas raštėlis neturėjo jokios vertės.

Metuose 1838 jis pradėjo gaut *pension Suard*, — moksleivinę pašalpą po 1.500 frankų ant metų, per trejus metus, — kurią buvo padovanojusi, sušelpimui gabesnių jaunikaičių, Besancon'o akademija. Sekančiuose metuose jis parašė traktatą «*Apie naudingumą šventadienių*», kur jau pasirodė jo revoliucijinių idėjų daigeliai. Apie tą patį laiką jis persikėlė Paryžiūn, kur vedė biedną, moksleivišką vienuolio gyvenimą, — tyrinėjo tą gyvenimą, studijavo jį ir prisistebėjo i socializmo idėjas, kurios tuomet buvo pradėję labai karštai Prancūzijos sostapilėje bruzdēt.

Metuose 1840 jis atspauzdino savo pirmąjį veikalą *Qu'est-ce que la propriété?* (Kas tai yra nuosavybė?) Čionai jis davė ant šito klausimo atsakimą, kad *La propriété c'est le vol* (Nuosavybė yra vagystė). Suprantama, Besancon'o akademijai toks atsakimas nepatiko, buvo pradėjusi kilt ant jauno autoriaus galvos rūsti audra, grumojo net pašalpos nebeduot; vienok kaži-kodėl grumojimo neįspildė ir pašalpą davė per visą prigulintį laiką.*)

*) Pilnas išleidimas Proudhon'o raštų buvo atspauzdintas Paryžiūne, 1875. Žiur. „P. J. Proudhon, sa vie e sa correspondance“, par. Sainte-Beuve (Paryžius, 1875), puikus veikalas, ant nelaimės, neužbaigtas; teipgi „Revol des Deux Mondes“, Jan. 1866 ir Feb. 1873.

Paskiaus parašė savo trečią memuarą, pavidale laiško į furjeristą, p. Considérant (Protaujantį); už tą jis buvo pašauktas Besancon'o teisman, kurs vienok Proudhoną išteisino. Metuose 1846 jis išleido savo didžiausią veikalą *Système des contradictions économiques, ou philosophie de la misère* (Ekonomiškųjų priešgimū sistema, arba biednybės filozofija). Per tūlą laiką Proudhon užlaikė nuosavę spaustuvę Besancone, bet su taja nekaip jam klojosi; vėliaus užėmė vietą užveizdo tūloje vaizbos įstaigoje Lyone. Metuose 1847 jis tą vietą pametė ir galūtinai apsigyveno Paryžiuje, kur dabar jis buvo draugijos pasveikintas kaip vadovas naujų idėjų.

Jis apgailavo, kad Vasario revoliucija per staigiai išsiveržė; anot jo, ta revoliucija užklupo draugijos reformatorius da neprisirėngusius; tečiaus jis su visu karštumu metėsi į tuolaikinį draugijinį sukūrį, ir greitai visa Prancūzijos tauta jo vardą išgirdo. Jis buvo vedamąja dvasia laikraščio *Représentant du Peuple* (Žmonių atstovas) ir kitų žurnalų, kuriuose smarkum liežuviu buvo skelbiamos pažangiausios tų laikų idėjos; kaip seimo sąnarys Seines departamente jis vardan žmonių iškėlė reikalavimą, kad trečia dalis nušimčių ir rendų pereitų nuo pavienių kapitalistų į visuomenės išdą; žmonės tokį sumanimą užgyrė, bet buržuazijos šalininkai Seime atmetė. Jis teipgi sumanė įkurti banką, kurs galėjęs būt neturtin-gesniams davinėt be nušimčių paskolas; tas sumanimas teipgi neįvyko: iš penkių milijonų frankų, kurių jis reikalavo uždėjimui banko, tetapo sužadėta vos septyniolika tūkstančių. Tame pačiam laike valdžia pradėjo jį persekiot; prisikabino prie kokių tūnai aš-trių prieš valdžią išsitarimų, suėmė ir idėjo Paryžiaus kalėjiman, kuriame išbuvo čielus trejus metus. Tame laike jis apsivedė, susi-žieduodamas su jauna mergaite, neturtingų tėvų duktere.

Nežiūriūt į patekimą kalėjiman, Proudhon nebuvo koks politišk-as inovatorius; jam daugiausia rūpėjo ekonomišką draugijos pu-sė. Dėlto tai jis ir neturėjo ypatingų kivirčių su Antrąja Imperija, ir gyveno sulyginamai tykiai iki tapo atspauzdintas jo veikalas *De la justice dans la révolution et dans l'église*. — «Teisybė revoliucijoj ir bažnyčioj» (1858), kuriame jis su įnirtimu užsiapuola ant bažny-čios ir kitų draugijos įstaigų. Dabar jis, nenorėdamas patekt kalė-jiman, pabėga Belgijon. Kada sugryžo Paryžiu, tai jau buvo ne-tekęs žydinčios sveikatos; bet vis dar rašė. Jis pasimirė Passy'oj, metuose 1865.

Ypatingai, Proudhons buvo vienu išymiausių tų Prancūzijos laikų vyrų. Jo gyvenimas buvo žinomas savo prastumu ir blaivybe bei nekaltybe; lipšnus šeimynos galva, mandagus ir atviras drau-gas, teisingas pasielgimuose. Jis labai priešinosi tuolaikiniam Prancūzijos socializmui dėlėi jo utopiškumo ir nemoraliskumo. Tečiaus, nors jo kritikose pilna būdavo aštrių išsitarimų ir keršto prieš tuolaikines įstaigas bei tvarką, vienok Proudhons pastebėtai nai buvo nuolaidus ir draugingas su žmonėmis; niekuomet jis netu-rėjo neapykantos ant žmogaus, nors jis jį kritikavo ir peikė. Visame, ką jis pasakė ir darė, apsirėiškė darbai liaudies sūnaus, kurio vienok jokia draugijos ar akademijos disciplina negalėjo po savim pajungt. Štai kame jo šurkštumas, jo vienpusystė ir jo paklydi-mai. Bet jis visuomet buvo stiprus nuomonėse, prakilnus ir origi-naliskas.

Iš to matoma, kad tokio nenuoseklus, bet didelio galvočiaus mintis sunku suvest į sistematiškas formas. Pats Proudhon vėliaus apie savę pasakė, kad: «didesnė dalis mano atspauzdintų veikalų yra, teip sakt, sijojimo ir perkračinėjimo vaisius; su jų pagalba aš žengiau į augštesnį supratimą politiškų ir ekonomiškų įstatymų». Vienok pamatai jo moksle — aiškūs ir stambūs. Jis stipriai tikėjo į tikrybę savo doriškųjų minčių; tarpe tų minčių, vyriausios buvo: teisybė, laisvė ir lygybė. Už jas jis kovojo. Pavyzdin, jo idealas buvo, kad draugija kaip galiūt lygiai apmokėtų žmonėms už darbą. Jis samprotavo, kad už tarnystę būtų apmokama teipgi tarnyste, kad dienos darbas atsveria dienos darbą, — kitaip pasakant, kad

4

ilgumas darbo suteikia vertybę padarytam daiktui. Jis nesibaido jokių pasekmių nuo savo skelbiamojo mokslo; jis lygiai nori apmo-kėt darbininkus nuo prasčiausio mūrininko iki Phidijaus (— gar-saus senovėje graikų skulptoriaus). Bet jis sako, kad ateity žmo-nijos išsiplėtojimas ateis iki tokio laipsnio, kad visi žmonės gabu-me ir talentuose pakilēs iki nebeatskiriamos lygumos.

Išvadžiodamas dabartinės privatiškos nuosavybės klausimą, Proudhon suteikia jai (nuosavybei) štai kokią prasmę: pavienių žmonių turtas yra *aubaine*, t. y. turtas žmogaus, pasimirusio sveti-mame krašte, kurio jis nebuvo piliečiu, ir kurį turtą sukonfiskavo to krašto karalius. Privatiška nuosavybė irgi turi tokį pat pobū-dį, — piliečiai atiduoda savo turtus tiems, prie kurių veikenės nepriguli; tuos turtus konfiskuoja nuo žmonių karaliai (kapitalis-tai, pramoninkai) pavidale rendų, nušimčių ir tt. Ir čia ta pati *aubaine* sistema renka vaisius, nors nesėja; sunaudoja, nors nepa-varo; smogėjasi, nors nesitriūsia.

Todėl, Proudhon'o siekinys buvo — įvykīt draugijos mokslą, paremtą ant tiesos, laisvės ir lygybės pamatų; tas «mokslas yra vi-suotinas, galingas, atsiremiantis ant žmogaus ir jo sugabumų; atsi-žvelgiantis į *viesų* žmonių savitarpinius sątkius; ne reikia tą mokslą išrast, bet suprast». Bet jis aiškiai matė, kad tokios idėjos galės į-vykt tiktai per ilgą bėgį draugijinio persitvėrimo. Kaip jau ankš-čiau minėjome, jis aštriai peikė sen-simonistų ir fourieristų moks-lą; peikė ne dėlto, kad jis buvęs klaidingų, bet kad nemoraliskas. Tečiaus jis aštriai sen-simonizmą ir fourierizmą kritikavo už jų re-formines linkmes; jis sakė, kad draugijos negalima bus permaintyt su kieno nors ranka, nėgi su reformomis bus galima tą padaryt. A-not jo, tai buvęs «peiktiniais melas».

Draugijos persikeitime jis aštriai pabriežė ruožtą tarpe persi-tvėrimo ir išsitobulinimo bei išsilavinimo. Pirmutinį žingsnį prie draugijos persitvėrimo, jis nurodė laipsnišką, panaikinimą, aukš-čiau minėtų *aubaine* tiesų. Ateityje gi jis statė tiktai vyriausius savo mokslo pamatus; nėra pas jį išsiderėjimų, nė kokių sumani-mų išdirbtų, nėra utopijos. Naujos draugijos susitvarkimas pas jį gana platus darbas; penkios dešimts tokių galvočių, kaip Montesk-ju, tegalėję būtų tuomtarpu jį atlikt, laisvas rankas turėdami. Jis geidė tokios organizacijos, kuri susitvertų ant kolektyviškų (kuopi-nų) pamatų; isikūnytų tokia laisva bendrija, kuri pati tarp savo są-narių padalintų darbą ir kuri aprūpintų ypatą žmogaus ir piliečio. Karštai ir uoliai gindamas žmogaus saviguodą ir liuosybę, Proudhon nekenė jokių draugijos pertaisimui pažvalgų, kurios žmo-gausišsiplėtojimui nesuteikia liuso ploto. Čionai rišasi jo garsusis-paradoxas *anarchija*, kaipo laisvo draugijos išsivystymo rubė-žius, — tai yra, kad etiškojo išsilavinimo keliu, žmonės prieis prie to, jog valdžia taps nereikalinga. Kiekvienas žmogus bus sau iš-tatymų darytojus. «Visokio pavidalo valdžia žmogaus ant žmo-gaus, yra priešpaua. Aukščiausias draugijos tobulumas yra tvarki sąjunga ir *anarchija*».

Proudhon'o pažvalgos apie privatišką nuosavybę, — kurias jis išreiškė prilygindamas *aubaine*, — yra tos pačios, kaip ir Marks'o, bei kitų socialistų pažvalgos apie kapitalą. Nuosavybė ir kapita-las atrasta esant vienu ir tuom patim, ir dabar apie juos šneka, kaipo išnaudojančias kitų žmonių darbą spēkas, ir neduodančias jokio atlyginimo. Todėl garsus Proudhon'o pasakimas, kad: «nuo-savybė yra vagystė», šėdien socializmo moksle reiškia teipgi tą pa-tį, tik kitokioje, moksliskoje formoj apdirbtą. Kaip vergija yra nužūdimas, — nes ji nōvija žmogaus ypatoje visas geistinas ir brangias ypatybes, — teip privatiška nuosavybė yra vagystė, nes ji prisisavina kitų darbo pagamintą turtą pavidale rendų, nušim-čių ir pelno, neduodama atgal darbininkui nieko lygaus tam tur-tui. Proudhon nori, kad nuosavybė, nors ir pavienių rankose pa-silikdama, neužkirstų *viesiems* žmonėms lygaus kelio prie darbų ir užsiėmimų.

Su baisingomis dienomis kruvinojo birželio, Prancūzijos socializmas sustojo ant laiko bujojęs; taip jau ir Paryžius laikinai neteko savo pritrauktinosios spėkos, kaip pirmiaus garsi naujų mokslų vieta. Sukilimas išnaikino daugelį būklių darbininkų vadų ir sutrėmė dvasė likusiųjų; falšyva gerovė Antrosios Imperijos šiek tiek apgesino proletarų skaudomias žaizdas. Laikuose Napoleono III-jojo Prancūzijoje sulyginamai buvo tyku. Pagaliaus mažą ant Prancūzijos dirvos darė įtekme «Internacionalas», nors jo atsiradimui daug pasidarbavo tie patys Prancūzijos darbininkai.

(Toliaus bus).

POLITIŠKOS ŽINIOS.

Egiptas. Niekas netikėjo, kad Rusijos revoliucijai rasis užuojausmė tolimame Egipto krašte. Tiesa, kad užuojausmė išreiškė žemoji liaudė, o ne valdžia. Neseniai Aleksandrijoj, rūsiskas konsulis suėmė 3 rūsus revoliucionierius: Botsova, Vopulą ir Šuriną. Vietinė policija, kuri konsuliui atbėgo talkon, surado pas minėtus vyrus daromas bombas, kurias gatavas išsiųsdavo ant laivų Rusijon. Kaip tik žmonės išgirdo apie suėmimą Rusijos revoliucionierių, tuoj būriais susirinko apie biržą ir ėmė reikalaut, kad paleistų kovotojus už laisvę. Rusijos konsuliatą ėmė liet iš švirkštynių vandeniui ir vaikyt savo policiją. Tik kariumenė minias išskirstė ir nulydėjo suiminius ant laivo. Pravažiuojant Kairą irgi liaudė išsipylė su demonstracijomis prieš valdžią ir sveikinimais revoliucionierių. Tečiaus suiminius, regis, gabęs į Rusiją.

Anglija. Londono bedarbių armijos vėl renkasi ir žada iškelti dideles demonstracijas prie atidarimo parlamento. Valdžia prisakė policijai neprileist demonstrantų už pusės mylios prie parlamento; kas peržengs tą liniją, peržengs «tiesas», o kas tiesas peržengs, tas bus nušautas. — Socialdemokratai išplatino atsišaukimus, kuriuose šaukia bedarbiams rimtai organizuotis į ateinančią politišką kovą; ten pat nupeikia buvusį «socialistą», John'ą Burns, kurs viešai pasidavė karaliaus klikai ir tą parodė tik neseniai, kada buvo pakviestas pas karalių ant pietų.

Amerika. Pasididinę sau algas senatoriai ir atstovai, dabar varo pirmyn kitą bilį, — paskyrimą subsidijos padidinimui vaizbos laivyno. Kadagi čionai vaizba ne valdžios rankose, bet piniguočių, tai ir subsidija yra gerai pateptu kšneliu — kapitalistams. Didžiama kongreso subsidijai pritaria. Ji yra nedidelė — vos 15.000.000 dol.

Vokietija. Atidarius naują reichstagą, viešpatystės kanclierius Buelow pasakė smarkią prakalbą, kuri akyva iš dviejų pusių. Jis nemielaiširdingai išplakė klerikalus, kurie paskutiniame reichstage, podraug su socialistais, priešinosi kaizerio politikai, būtent didinimui armijos Aprikoje. Jis taip pasakė: «Klerikalai, su pagalba socialistų, norėjo valdžią išganyt nuo klaidų; su dievo pagalba mes niekadoms to nepavelsim... Klerikalai turi morališką klaidą *vienydamies* su tokia partija [socialistų], kuri reichstage užtarė Paryžiaus komuną ir arcivyskupui Darboy nuėmė giliotinoje galvą. Buržujinės partijos privalo daugiau išdidumo ir saviguodos turėt, ir negali rinkimuose iš vien su socialistais darbuotis». Didžiama reichstago, tokiai kalbai pritarusi, — teip bent rašo kapitalistų presos agentūra. Tam mes da netikim, nes tai reikštų, jog reichstagas bus tyrai konservatiškas: lauksime tolesnių žinių apie jo darbus. Bet štai kas akyva. Reichstage, anot tų žinių, viešpatautų tautininkai ir katalikai. Pirmųjų pamatinė dora yra vienybė, antrųjų — dievo baimė. Abi doras Buelow mirtinai ižeidė: per visą savo kalbą ardė tarpe partijų vienybę ir kruvinus valdžios darbus Aprikoje primetė dievo pagalbai. Ir tautininkai ir katalikai

prieš tą nepakėlė protesto. Ir čia matom, kaip buržujinės partijos, nors vienijasi prieš socialistus ir laikinai apgali juos, tečiaus doriška spėka pas jas amžinai sutrunijusi. Sutrunijęs daiktas neilgai tepastovi.

Rusija. Paskutinių savaičių rinkimai parodo, kad naujon Dūmon jau išrinkta 419 sąnarių. Pagal partijas skaitosi šiaip: kairiųjų 156, kadetų 78, monarkistų 75, tautininkų 40, atnaujinimo partijos 33, pirmievių 24, nežinomų nuomonių 11. «Kairieji» susideda veik iš socialistų; tikrai žinoma, jog tarp jų yra 47 socialdemokratai ir 45 socialrevoliucionieriai. Taigi Rusijos parlamente daugiau socialistų bus negu kokiam parlamente pasauli: viršija net Vokietijos reichstagą, kurs ikišioliai buvo parlamentarinio socializmo plačiausia dirva. Sulyg luomų ir užsiėmimų, atstovai šiaip skaidosi: 137 agrikulturistai (žemdirbyste ir jos mokslu užsiimantys), 66 dvarponiai, 40 darbininkų, 25 mokytojai, 25 advokatai, 20 daktarų, 16 vaizbūnų, 12 šiaip visuomeniškų veikėjų, 10 žemiečių įstaigos sąnarių, 9 žurnalistai, 7 profesoriai, 7 dvarponių valdybų maršalkos, 6 šventikai (popai), 5 mullos (mahometų dvasiškieji), 4 tiesdariai, 2 stačiatikių vyskupai, 2 bankieriai, 26 neparodyta užsiėmimų. Iš viršui privestų skaitlinių matosi, kad nauja Dūma bus tokia pat radikališka, kaip ir pirmoji.

Kad bus Dūmoje imtynės pirmievių su juodašimčiais, tai jokios abejonės nėra. Iš vienos pusės liaudies šviesesni vyrai rengiasi iškelti aikštėn visus juodašimčių ir jų motinos — valdžios, nedorus darbus; rengiasi nusmaugt tą godžią ant žmonių kraujo hydrą, kuri paskutiniuose metuose nekaltą liaudę teriojo. Iš kitos — juodašimčiai irgi visas savo spėkas renka, kad Dūmą išvaikyt, arba bet ją paverst tokia, kokios nori caras. 25 vasar. jau iškeliavo Peterburgan garsus Kišenevos anti-semitas, Kruševan, — redaktorius juodašimtiško laikraščio ir sutaisytojas daugelio Pietinėje Rusijoje skerdynių. Jį išlydėdamas, «Tautiečių Lyga» ir «Tikrųjų Rūsų Sąjunga» iškėle puotą, įteikė jam šventus paveikslus ir prisakė, kad kovotų su «tėvynės nevidonais», kad gelbėtų Rusiją nuo «žydų jungo», o jos pačios, su armijomis valkatų ir plėšikų, teipgi pastovėsią už jo nugaros.

DARBININKU JUDEJIMAS SVETUR.

Kuboje ikišioliai buvo dvi socialistų partiji: «Partido Obrero Socialista» ir «Agrupacion Socialista Internacional»: Dabar abidvi partiji nubalsavo susivienyt po vardu «Partido Socialista de la Isla Cuba», ir atsišaukė į visus darbininkus, kad tan judėjiman vienytsi.

* * *

Šveicarijos socialistai nepaprastai žengia pirmyn. Berno miesto rinkimuose gavo balsų 45%, ir iš 20 atstovų, bus 9 socialistai; laisvamaniai turės tik 7, o konservatai 4. Taigi Šveicarijos sostapilė socialistų partija stipriausi. Ciuriche teipgi labai pažingėjo, teip jau ir provincijose.

* * *

Australijos «Darbo Partija» savo užvardijimą pametė ir priėmė vardą «Socialistų Partija», kadagi visi atgaleiviai prieš darbininkus kovoja, kaip prieš socialistus. Nutarta pasiųst atstovas į Tarptautiškąjį Socialistų kongresą.

* * *

«Amžinai mėlynose padangėse» Graikijos socializmas irgi pražydo. Atenuose yra drūta darbininkų organizacija, kurią vadauja

ižymus universiteto profesorius, Phardalis. Jis turi savo laikraštį ir agitatorius; valdžia aštriai jį ir jo laikraštį persekioja. Neseniai jis buvo pasmerktas dviems mėnesiams kalėjimui už «skelbimą kliausių neapykantos». Buvo įmestas bauriausian Atenų kalėjimui, bet tas tik jo populiariskumą padidino. 500 kalinių iškėlė jam išeinant ovacijas ir apibėrė kvietkais. Ikišioliai jau buvo Graikijoje keletas stambių streikų.

* * *

Japonijos valdiškas laikraštis — «Sąvaitinė Krasa» (Yokohamoje) šiaip rašo: «Prisipažįstam, kad būtume neįtikėję, jeigu kas šešis mėnesius atgal būtų pasakęs, kad socializmo doktrinos ras sau pritarėjus tarpe Tokios [sostapilė] didžiūnų. Netikėjom Shima-dai Saburo [didžponiui], bet dabar reikia tikėt, kada grasas Stagaski, p. Ozaki Yokio, p. Seki Naohiko ir kiti ižymūs politikieriai atvirai socializmui simpatizuoja. Trumpai, mes pirmą sykį akis su akim susiduriame su Japonijos socialistų kuopomis, kurios vis tolyn pažanguoja».

* * *

Da nežinomi tikri rinkimų Rusijos Dūmon rezultatai, bet ap-lamai matosi, kad netik valdžia tapo paveikta, bet ir konstitucijiniai demokratai [kadetai], — tas konservatiškas ratelis pasiganė-dinantis keletu reforminių trupinėlių, — tapo nežymia spēka prieš radikališkesnes partijas, k.a. «Darbo Kuopą», socialdemokratų ir socialrevoliucionierių. «Novoje Vremia» (reakcionierių) pranašauja, jog kaip tik atsidarys Dūma, tuoj iškils susikirtimas tarpe monarkistų ir socialistų, ir kad tada Dūma bus vėl išvaikyta, ir vėl ateis baisus kryžis. Priduria, jog valdžia ėsanti pasirengusi tada naikinti šimtais revoliucionierių ir valdžios priešus, kad «au-dra bombų tada da tiktai prasidėsianti».

* * *

Darbininkas vargsta visą gyvenimą; visa viltis ir visa jo gyvenimo parama yra algos ir susiėpamosios draugystės. Bet kapitalizmo, kurs visą jo triusą nūvagia, jis nusimest nenori; tiktai tuom nusiramina, kad kapitalistui bus sunkiau į dangų įeit, negu «asilui perlįst per adatos skylutę». Prabusk, vargše! Numesk kapitalistą nuo savęs, tegul ir jis lygiai su tavim galės įeit į dangų. Atėjus dienai rinkimų tu gali jį nusviest, tik balsuok už savo partiją — už socializmą.

* * *

Visų kraštų darbininkai, eikit iš vien!

DRAUGAI DARBININKAI ir LIETUVOS PILIEČIAI!*)

CARO valdžia, kuri vaiko ir kalėjimui deda mūsų susirinkimus, neleidžia viešai žodžio pratariti, gniaužia ir smaigia mūsų raštus, mūsų organizacijas ardo ir naikina, kasdien sušaudo ir pakaria dešimtimis revoliucionierių, o šimtais mūsų draugus, geležiniais pačiais surakintus, varo į Sibirą, — ta ištusi valdžia jau apskelbė, kad žmonės pradėtų rengties prie naujų rinkimų valstybės dūmon.

Kas privertė žmonių budėlius, užliejusius laisvės kovotojų krauju visą valstybę, vėl šaukties žmonių atstovų pagalbos? Vargas prispyrė. Valstybės kasoje nuo paskolintų neseniai milijonų skatikai beliko; kova su revoliucionieriais neaptilsta; pinigų jai prisėina kas kart vis daugiau dėti; suvargę darbininkai ir bado sunokinti valstiečiai jau nebeįstengia aukso pripildyti kiauras valdžios kišenės — ir štai ta valdžia pasijuto netrukus bankrutuosianti, jei negaus skatiko pasiskolinti iš Europos kapitalistų (lobininkų). Tečiaus Europos kapitalistai jau nebetiki jai ir tuomet tesutinka duoti savo milijonus mūsų budeliams, jei skolinties iš jų pristos žmonių atstovai.

Reikalas, kad nauji atstovai leistų valdžiai užtraukti ant darbininkų ir valstiečių nugaros naują skolą ir naujus mokesčius, verčia senosios tvarkos apgynėjus šaukti tą antrąją dūmą. Bet dūmą, žinoma, «pakarną» ir paklusniai visiems caro ministrų norams.

Jau daug padaryta tam tikslui, kad revoliucionierių būsimon dūmon patektų kuo-žiausia. Senatas jau užgynė atstovus rinkti tiems miesto darbininkams, kurie didesniuose fabrikuose dirba, nors jie savo būtą (gyvenimą) samdytų; tiems fabrike tegalima rinkti. Senatas visai neleidžia rinkimuose dalyvauti tiems valstiečiams, kurie bus su valstiečių banko pagalba žemę pirkę, arba bus išėję miestan ant uždarbių, arba mokslus eina. Nebeteko tiesos rinkti visi žemesnieji geležinių kelių darbininkai, — vis žmonės, kurie ligšiol atkakliausia rėmėsi su caro valdžia.

Be to, caro policija, susisėbravus su piniguočiais, ir mieste, ir kaime stato visokias pinkles darbo žmonėms, kad tik nuo rinkimų pašalint pikčiausius savo priešus — darbininkus ir suvargusiuosius valstiečius. Ir tai, sakyti galima, tik pradžia valdžios prispaudimų.

Kas gi tuomet reikia darbininkų kliausiai daryti?

Piniguočiai ir juodašimčiai jau puolė rengties prie rinkimų. Jie nesigaili nė aukso, nė triūso, nes pilni vilties, kad, pasiuntę dūmon savo atstovus, jie per derybas, kalbas ir prašymus įstengs tironų valdžią pamaišyti piniguočių valdžia, kuri jiems suteiks visokius palengvinimus, leis dar labiau pavergti darbo žmones ir dar didesni pelną iš jų traukti.

Mes, socialdemokratai, dėlto manom, kad be reikalo džiaugiasi mūsų išnaudotojai. Kuomet šaukiama buvo pirmoji dūma, išanksto pasakė, kad galės ji kalbėti ir derėtis lig soties, bet darbininkų ir vargingųjų valstiečių būvio nepalengvys — ir tuojaus paliks išvaikyta, kaip tik pamėgęs bent ką valdžiai priešingą pradėti. Gyvenimas patvirtino mūsų žodžius.

Šėdien mes sakom tą patį apie antrąją dūmą. Ji nieko neduos vargo žmonėms; galima bus joje valdžią keikti, išrodinėt piktus jos darbus, laisvės ir palengvinimų reikalaut, bet nė laisvės, nė palengvinimų daug neišreikalaus. Kitaip ir būti negal. Valdžia, kuri, kviedzama žmones atstovus rinkti, laiko rankoje virvę revoliucionierių kart, tokia valdžia geruoju niekam neužleis sa-

*) Išplatinta Lietuvoje 25.000 egz.

vo vietas, nė patiems piniguočiams. Kam rūpi prašalint budelių sauvalė ir prispaudimas, o jų vieton tikroji žmonių valdžia pasta-tyt, tas privalo neužmiršt, kad galima tą vien atkaklia kova pada-ryt.

Ir visų-pirma apie tai reikia minėt darbininkams ir vargingie-siems valstiečiams. Reikia drūtinti savo jėgas ir rengties prie ko-vos. Jei, įsiutusie biurokratai niekur kitur, kaip tik dūmoj — ne-leidžia mums liuosai kalbėt apie savo reikalus ir viešai išrodinėt liaudies minioms, kas reikia šėdien daryti savo gerovei, pasisten-kim išrinkt atstovais ir dūmon pasiūst mūsų draugus, socialdemo-kratas. Tegul jie, ten būdami, eikštėn iškelia kiekvieną kruviną valdžios darbą, tegul išrodinėja prieš viso svieto akis jos ištvirkim-ą ir netikumą, tegul susipratimą duoda dar nesusipratusiems, su-traukia vienon vieton ir padeda susirišti vienon armijon dar išsi-blaškiusiems mūsų draugams, kad greičiau galėtū visi prispaustie-ji sukilti prieš valdžią ir drėbti ją nuo savo sprando.

Draugai darbininkai ir vargingieji valstiečiai! Mūsų priešai jau sukruoto rengties prie rinkimų. Dvarininkai, pabrinkantai, pirk-liai, valdininkai ir visokie juodašimčiai jau daro savo susirinki-mus, kalbasi, vienijasi, skiria komitetus, stato kandidatus ir už juos agituoja. Neapsileiskime jiems. Susidėkim vienybėn visi socialde-mokratai, rinkimės, taisykim savo komitetus, statykim savo kan-didatus, agituokime, traukim prie savęs visus kas mūsų darbu už-jaučia.

Visi prispaustieji ir skriaudžiamieji, kas dirba rankomis ar galva, vargsta pabrinkuose, laukuose ar sudubusiose grintelėse nok-sta, visi eikit išvien su socialdemokratais. Atminkit gerai, kad ne palengvint jūsų vargų naštą ir iškovot reikalingas ne turtinųjų tiesas skiriama yra caro valdžios sušaukiamoji dūma; tą padarys tiktai Įsteigiamasis Seimas, budelius apgalėjusios liaudies sukviestas. O juk socialdemokratai visuomet buvo pikčiausiais engėjų priešais, kovotojais už tikrą žmonių valdžią. Visuomet jie ėjo, var-guolių reikalavimais vedini — *reikalavo trumpesnės darbo dienos, di-desnės algos, apsaugojimo nuo ligos, nelaimės ir senatvės darbininkams, žemės ir laisvės* — vargingiesiems valstiečiams. Su tais reikalavi-mais eis jie ir į dūmą.

Todėl šalin melagingi caro valdžios prižadai! Šalin kruvinoji budelių valdžia! Tegyvuoja žmonių valdžia! Tegyvuoja revoliuci-ja! Tegyvuoja socializmas!

Jungtinis Liet. Soc. Dem. Partijos ir Soc. Dem. Partijos Lietuvos

CENTRO KOMITETAS.

Vilnius, Spalių mėn. 1906 m.

Iš Amerikos darbininku gyvenimo.

Moterių sufragistų kongresas. Nuò 19 vasar. pradėjus, buvo lai-kyta Chicagoje per keles dienas moterių sufragistų (— kovojančių už balsavimo sau tiesas), tautiškas susivažiavimas. Kažikas įnešė, jog reikia nutart ir pasiūst Ruzveltui paraginimą, kad greičiau nu-teistų arba paleistų Kolorados kapitalistų kankintinius [Moyerį ir Haywoodą]. Pasirodė, kad garbios matronos nežinojo nė kas tie do per vieni tie kankintiniai. Viena abejojančiai žioptelėjo: «tai gal kokie anarkistai». Bet ant rytojaus buvo užpilta salė lapeliais, kur buvo išaiškinta visas tas Kolorados ir Idaho kapitalistų biau-rus suokalbis. Kaip kokia elektriška perėjo per kongresą ir apsi-reiškė pastebėtinas tarp moterių žingeidumas. Tą matydamas tu-las reakcionierius šiaip pasakė: «Nebus gero, jeigu toms moterims bus duotas balsas: mat kaip jās gali nuvest kokie nors nenuoramos su kokiais ten lapeliais». — Iš tikro geri lapeliai yra tai kaipi šluo-ta vortinkliams nuo akių tiems žmonėms, kuriems kapitalistų gel-tonoji spauda kasdien rūpestingai apvynioja.

Kaip Amerikoj nuodija vaikus. Doktorai ir tam tikri eksper-tai išbandė Amerikoj pardavinėjamus saldinius [eukerkas, «can-dy»] ir atrado, kad didesnė pusė jų yra padaryti iš falšyvvų produk-tų, kurie tankiai sveikatai labai nuodingi. Štai katrie labiausia už-nuodyti: «Licorice» — visai likorikos neturi; sumaišyta iš smilčių, krakmalo ir suodžių. «Gumdrops» — padaryti iš krakmalo, me-džio pielavinų ir kitų kljuojančių dalykų. «Almonds» (migdalai) — nuo migdalų visai nekalti; maišyta iš smilčių, krakmalo ir ani-lino dažylos, «Lemon drops» [citrinus] — be citrinų; krakmalas, smiltis ir anilinas. — Tūkstančiai kūdikių metai metuos tais sal-diniais užsinuodija. Kapitalistai dėlto juos dirba iš falšyvvų pro-duktų, kad dvigubai pigiau jiems apsieina. Valdžia tyli, nes val-džia kapitalistų rankose; o žmonės deda ant auksinio dievaiščio le-tenos nesuskaitomas aukas.

Pirklystė graikų kūdikiai. Dolerio Mammona grobia į savo nas-rus aukas, iš kur tik papuola, — nežiūri tautos, tikybos, lyties ar amžiaus. Susekta tapo, jog tūli valkūnai-pelegrimai, daugiausiai Išpanijos davatkinai, slankioja po Graikiją, prikabinėja biednus žmones leist savo kūdikius Amerikon, žadėdami duot jiems geras vietas ir net iš kalno apmokėdami. Atvežė Kolumbo žemėn par-duoda tuos kūdikius į hotelius ir restoracijas, kur juos paverčia į vergus; pristato prie valymo pečių, sudynų ir čebatų. Labiausiai tokia biauiri pirklystė išbujojusi tarpe šveitėjų čebatų kelnorėse ir ant gatvių. Vaikiukai nuo 8–11 metų, nežinantys kalbos, papuo-ļ į žiaurias rankas, neturi kitokios išėigos, kaip dirbt ir dirbt, kiek jų menkos spēkos pajėgia. Nieks jiems už tą nemoka. Pinigus sui-ma «bosas», kurs savo aukoms tankiai ir valgyt neduoda. Dalykas tapo paimtas atydon Amerikos ir Graikijos valdžių. Bet ar ji iš-raus tą baisią piktžolę? Dolerio Mammona vistiek ryt norės; jeigu atims iš jos nasrų tą kashnį, tai jieškos ir atras sau kitą. Socializmo tvarkoje tų baisenybių nebus, nes bus išnaikinta ta baisi šmėkla.

Victon geresnės algos, gyduolės. Amerikoje darbininkai yra lai-komi tokioje pat vietoj, kaip ant kaimų darbiniai jaučiai ir ark-liai: ten, kada gyvulus, privarytas ir blogai šeriamas, pakrinta, — tai jį gydo, tepa ir vynioja. Vos atsigavusį vėl varo ir vėl blogai šeria. Cigarų bendrovė — «United Cigar Stores Co.» Chicagoje iš-teigė prie dirbtuvės antrą lignonbutį, kur kemša visus dirbtuvėje užsinuodijusius vaikus ir moteris, — vaisių menkai apmokamo darbo ir nesveikų sąlygų. Jeigu kurs da pagija, vėl stato prie dar-bo. Bet algų ir sąlygų nepagerina. O kapitalizmo apgynėjai vis šaukia, kad: socializmas sugriaus draugiją. Ar ne ant vagies ke-purė dega?.. O jūs biedni pabrink vergeliai, kada jūs susiprasite! Jūs vis da balsuojat už jūsų vaikų ir moterių čiulpikus.

Veliavos raudona ir balta.

TEISYBE pasakė tas žmogus, kurs išreiškė nuomonę, jog darbi-ninkui tėra tik dvi vėliavos: raudona ar balta. Pirmoja reiškia: iškovok ekonomišką lygybę ir laisvę, antroja — pasiduok sti-presniam už tavę tavo priešui. Raudonas vėlukas, anot «Social De-mocratic Herald», jau nuo senų senovės yra laikomas už darbo pa-partį; kiti dar sako, kad jis reiškia ženklą brolybės, kada gi visų žmonių kraujas turi vienodą spalvą — raudoną. Vienok tas vėlu-kas reiškia daug daugiau. Perdėm visą istoriją, raudona vėliava buvo paparėiu nuskriaustųjų žmonių, kovojančių už pilietiškas tie-sas, už laisvę. Taigi raudonas vėlukas yra revoliucijinė emblema (— ženklas), — ne anarkizmo prasmėje, ne skelbime nuožūdų, arba kerštingų maištų, — bet revoliucijos aukščiausioje socializmo prasmėj. Ir todėl mes sakom, kad darbininkams, — žyngančiuose retėžiuose budavojantiems svietą, — tėra tik du vėlukai: arba raudo-nas — laisvės, arba baltas — pasidavimo. Tas vienok nereiškia,

būk darbininkai niekina Amerikos vėluką: jie atiduoda visus pa-
garbos trupučius ir dryžajam vėlukui, kurie tik jam priguli, —
gerėjasi, kada jis plavėsuoja už laisvę, ir nuliusta, kada jis karo
ant galvų pavergtų silpnesnių žmonių, arba kada jis tyso iškabin-
tas ant išmurytų darbo kalėjimų, arba kada išskleidžia savo rauk-
šles ant armijos galvų, kur kapitalistų liepiami kareiviai, be sau-
žinės graužimo šaudo beginklius darbininkus ir verčia juos būti
paklusniais neteisingam surėdimui. [*Labor*].

PARTIJOS REIKALAI.

Referendumas No. 2.

UŽSIDARIUS apkalbėjimam šiuomi perduodu partijai ant bal-
savimo. Tvarkos malonėkite prisilaikyt teip kaip ir prie
balsavimo referendum No 1. [žr. N 45 «Kovos»]; tai yra:
balsavimas turi atsibut gerai apgarsintame susirinkime ir da-
vus progą gerai dalyką apkalbėt. Neatbutinai reikia užrašyt
kiek buvo balsų už ir kiek prieš, o niekad «vienbalsiai» ir
skaitlių balsų malonėkite pasiųst Centro Organizatoriui. Bal-
sai prisųsti vėliau 25 d. Kovo mėn., nebus parokuoti. Bal-
suot reikia arba už visą įnešimą, arba prieš įnešimą.

Kaip buvo minėta N 2 «Kovos», dalykas buvo perduo-
tas pirma Centro Komitetui; balsavimus pridedu dėl geresnio
išaiškinimo dalyko:

A. Petratis: «Balsuoju «teip», manydamas, kad pareiga
organo LSPA., kaipo revoliucijinės organizacijos, turėtų but
prielankiu aukautojams mūsų broliškai organizacijai LSDP.,
nežiurjnt per kokią įstaigą tos aukos plauks. LSPA. juk da

Pustelninkas.

Valzdėlis iš Amerikos darbininkų gyvenimo.*)

BUVO graži ir giedra vasaros diena. Saulės spindu-
liai gausiai apipylė žaliuojančias priemiesčio pakal-
nes, aržuolinį ir kitokių įvairių lapuotų medžių mi-
šką bei iškilus dirvonus, ant kurių kloksėjo, lyg iš
žemės išdygę pilki akmėnys. Palši debesėliai slinko pamažu,
retkarčiais užgobdami auksinius saulės spindulius. Mažas
vejelis ką tik matomai pureno medžių lapus. Augštai, pilna-
me linksmybės ore, lakiojo įvairios rūšies paukščiai. Štai ru-
pestingai zirzena mažas upelis, vingiuodamas tarp akmenų ir
nusileidžia ten kur į pakalnę, kur stovi puikus ir dideli mu-
riniai namai, aptverti geležinėmis tvoromis ir apšodinti įvai-
riais medžiais, kur išdabinti darželiai su visokiomis kvietko-
mis ir zolelėmis. Biskį toliaus, tarpe tų puikių rumų, pasta-
tytos kelios bažnyčios, bokštai kurių, su kryžiais ant pat vir-

*) Ši apysakėlė parašyta iš tikro gyvenimo. Siužetas paimtas iš paveikalo, mano matyto
Pennsylvanijos valstijos miestely. — A u t o r.

lyvavo oficiališkai Philadelphijos «seime». tada ir nesikraty-
kime nuo R.Š.K. ar nors kitų revoliucijinių komitetų».

P. Bukšnaitis: «Balsuoju «teip». Daugely vietų susitvėrė
«vietiniai» revol. šelpimo komitetai, kurie renka pinigus ir
siunčia į Europą, o kas garsis, jei «Kova» atsisako, aukauto-
jų pavardes».

K. Rutkus: «Balsuoju «ne». Jeigu garsisime Brooklyno,
N.Y., tai atsies ir su kitų vietų lietuviais, kurie reikalau-
s teip pat; tai mus organas bus užkimštas vien tik litanijomis
pravardžių, kurių mes jau ir dabar turime nemažai».

T. Andziulaitienė: «Balsuoju ne garsint».

A. Bernotas: «Ne pritariu».

Tokiu budu už įnešimą 2, prieš — 3.

Negalima nepatėmyt buvo, kad dėlei šito referendum
buvo varoma nelegališka agitacija: 1. Redaktorius talpino
rubrikoje «reikale referedum N 2» kuopų sprendimus, katrie
nebuvo pasiųsti per vedėją referendum (Centro Organizato-
rių), ir 2. Statėjai «Kovos» atsišaukė į visą partiją per «Ko-
vą», kviezdami balsuot prieš įnešimą. (redaktorius teipgi sa-
vivaliai patalpino). Statėjai neturi tiesos to daryt, nes jie yra
apmokami darbininkai ir tik gali reikalaut pakelt mokesťį, o
ne rašinėt atsišaukimus. Zeceriai yra dėl «Kovos», o ne «Ko-
va» dėl zecerių. Teipgi N 6 «Kovos», editorijališkame straip-
sny yra išreikštos tulos pažiuros apie vedimą referendum.
Manydamas, kad straipsnis patilpo tokioje formoj, kad leng-
vai galėtų sumaišyt nekuriuos, matau atsakančiu patėmyt ši-
čia, kad tās nuomones reikia rokuot kaipo ypatiskas pažiuras
Redaktoriaus, nieko bendro neturinčias su šiuo referendum.

Kuopos, katros jau prisituntė balsus iki šiam laikui, ma-
lonėkite įsitėmyt, kad nebus rokuoti; reikia butinai balsuot

šunės, šauja į padanges, lyg neva rodydami, jog ten kur toli,
už debesų neregiamoje aukštybėje, yra da puikesnių rumų ir
palocių... Toli, pažiurėjus viršum miestelio, matyties dideli
kalnai, už kurių ir nusileidžia tylus ir šviesus dangus...

Harmonija ir užganėdinimas rodosi tik ir viešpatauja
ant žemės paviršiaus... Teip bent išrodė ant pirmo užmeti-
mo akies.

Bet štai — žemyn, į miestelį pažvelgus, — už tų puikių
namų, puikių ir gražių gatvių, tuojaus patėmiji siauras, ne-
švarias ir pilnas purvų ulyčaites; pašaliais jų išsilieja linijon
surukę, be jokio geismo but patogiais, nuobodūs, negyvi «na-
mai»; jie rusčiai ir žiauriai šnairuoja į žmones; bokštingi jų
kaminai gausiai spiauja juodus dumus ir nesuspėjant vėjui
išsklaistyt, piktai apkloja visą apielinę... Tai kanuolių ir
ginklų dirbtuvės, pabirkai. Sargai tų namų, — darbininkai,
bėginėja, kribžda aprukę, apdulkėję; per išdaužytus langus
kišo sušiorpę ir juodi veidai darbininkų-kalinių... Viduje tų
kalėjimų, tarpe geležinių bildėsių ir skaudaus užimo mašinių,
perveriančių nuolatinu spiegiu ausis, — dirbo teipgi tuks-
tančiai, — milijonai žmonių, — dienas ir naktis, metus ir am-
žius ten jie skursta ir alksta, — sensta ir miršta, tankiai ne
«SAVO» mirčia...

Ant purvinos gatvės, šale vieno tų kalėjimų, voliojasi

antrą kart; tas reikalingas dėl tvarkos.

Paantrinu originališką įnešimą 19-tos kuopos:

«.....nutarė, kad pravardės aukautojų, davusių pinigų «sušėlimui LSDP., butų butinai garsinamos mūsų or-
«gane «Kova», nežiurint priegtam, ar aukos bus pasiū-
«tos «Kovos» rėdystėn, ar ne; vistiek pravardės aukau-
«tojų turi but pagartintos».

Pasarga. Čia eina apie kvitavojimą (garsinimą vardu) tų, katrų aukos tapo pasiūstos LSDP. per vieną iš revol. šel. komitetų.

Su broliškais sveikinimais perduodamas partijai

25 Vasario, 1907,

A. Petraitis, Centro Org.

Korespondencijos.

Pittsburg, Pa. Czionykščiai ir aplinkiniai lietuviai turėjome apvėikščiojimą «Kruvinojo Nedėldienio»; atsi buvo tas 20 sausio. Prakalbos buvo sakyta ir perskaityta drg. F. Bagočiaus rezoliucija, kurioje buvo išreikšta paniekinimas caro despotiškai valdžiai ir užuojausmė kovojančiam liaudei. Visi susirinkusieje rezoliuciją vienbalsiai priėmė ir nutarė pasiūst į lietuviškus ir angl. laikraščius (atspauzdinta «Kovos» 5 Nr.) — Aukų surinkta revol. reikalams, ir atitraukus prakalbų kaštus pasiūsta «Kovos» redakcijon 13 30. — Aukavusiems širdingas ačių; teiksītės nerustaut, kad ilgai aukų nenusiunčia, — buvom nutarę Donoroj parengt p. kalbas.

A. Keršis.

girtas, desperacijos apimtas — jog negali išmaitint savo šeimynos, — apdriskęs, su išblyškusiu veidu darbininkas. Tai buvo Jurgis Monek, kurį pabrinko bosai praminė «Monke» (angl.: bezdzionė), ir visi darbininkai teip jį mėgdziodavo. Aštuonių metų mergaitė, pusiau—nuoga, pusiau—basa, verkšleno prie besivoliojančio «Monkes» ir vadino eit name. Tai buvo Jurgio duktė. «Tete, tete... eikim namon, — mama laukia, verkia, neturi ką valgyt, — Jurgutis serga...» Bet Jurgis mažai besuprato, ko nori nuo jo. Mergaitė puolė tėvui ant kaklo ir apsikabinusi vėl meldė: «Tete, duok man centą, aš dar šėdien esmu nevalgius...» Apsipylė kudikis ašaromis...

Ant galo Jurgis, pasikelia ir, kaži—ką murmėdamas, pindamas kojomis žengė kelis žingsnius ir vėl puolė purvynėn; pārpuldamas partraukė ir savo kudikį, kurį ėmė glostyt, ramino, ką tik liežiuvį apverzdamas: «tuojaus, vaikeli, tuojaus eisime...»

Mažai kas iš pašalinių, tai yra neprigulinčių prie tų kalėjimų, tevaikščioja po tāsias gatves, ypač nedėldieniais. Kiekvienas tą dieną, sykį ant savaities, nori išsprukt nors ant valandėlės kur į ramesnę vietą ir gaut nors biskelį pailsio savo iškrypusiai sveikatai. Ne kiekvienam teipgi norisi matyt voliojančius ant gatvės, nusiminime prisigėrusius darbininkus. Norisi nors ant valandėlės pāmirst tuos kasdieninius

Wilmerding, Pa. — Saus. 27 dieną, pas draugą J. Vaitkevyčių susirinko keletas svečių į jo dukters krikštynas ir sumetė 6.75 aukų, kurias paskyrė revoliucijos reikalams. Teisybė, kad nėra ka girties su tokia maža auka, bet visgi geriau, kaip nieko. Kiek tokių «balių» atsibuna pas lietuvius jeigu nepāmirstų to švento darbo ir paaukautų po kelis centus darbininkų reikalams, žiurėkim, kiek tokių aukų susirinktų! Ale kur tau! Vietoj aukų, susirinkę aukauja viens kitam į galvą bonkutėmis, savo centus kruvinai uždirbtus pila į teisdarių kišenes, bruka policijai... O jei da koks centas pasilieka, tai sulaukęs nedėldienio skubiai lekia bažnytėlėn atiduot ir tą paskutinį. Mat sako, kad už paskutinį centą tai labai greit dievas griekus atleidžia; pagrįžta namon liuosi nuo griekų, bet vėl nesmagu, kadagi jau neturi nė vieno cento kišenėj, o dar blogiau, kad nėra už ką parsinešt iš bravarinės aptiekos vaistų atsipagiriojimui...

Pas mus da yra tokių, kurie kalba: velyk aš pragersiu, negu kokiems ten bedieviam atiduosiu!.. Bet čia vis kitaip nusiduoda: dalį prageria, o likusius tur atiduot teisdariams; o pats kaip netur teip netur. Juk tai rodos butų lengva nuo bedievių ir teip išsisukt: jeigu jau nenori aukaut reikalams darbininkų, kuriuom ir pats esi, tai paskirk tuos pinigus ant kitokių gerų daiktų, — nusipirk porą gerų knygučių, užsirašyk vieną—kitą darbininkišką laikraštį; vistiek pigiau išeis, negu teisdariams duoklę mokėt.

Broliai darbininkai! Nepāmirstim ir savęs bei savo brolių darbininkų, tai yra revoliucionierių, kurie dirba visų savo brolių darbininkų gerovei; jeigu jau nenorim jiems paaukaut, nors sau nesigailėkim apsišvietimo, — nusipirkim darbininkiškus laikraščius ar knygas, o vis turėsim geresnę nau-

atsitikimus, vergiją, skriaudas, nuožmumus, neteisybes ir pāsismogėt su gamtos dovanomis...

Nedėlios diena. Neva pasiliuosavęs Jurgis iš tų kalėjimų, teipgi traukė į žaliuojančias pakalnes, neva atsikvėptų šviežiu oru ir pāmirstų tuos bildėsius, kurie darbininkams staugia net ir per miegą, ir vis dūzgia užglušintose ausise...

Nepaspėjo Jurgis užlipt ant pirmosios užmiesty kalvukės, netikėtai užsidurė ant įstabaus paveikslo. Tarpe keleto didelių, visokio pavidalo akmeninių skeveldrų, pasidėjęs ant sausų šakų galvą, gulėjo susirietęs koks tai gyvulys — ne tai žmogus, nė tai bezdzione. Aplinkui ant akmenų styrojo išklostyti išplauti kokie tai skarmalai. Tarpe dviejų sudurtų galais akmenų, gruzdėjo nedidelė ugnelė, ant kurios užmestos žalios medžių šakos, išdavė melsvus dumus; tie dumai vieni kilc tarpe aplinkui stovinčių medžių ir tarp jų lapų išsisklaistė, kiti dulkterėjo karts nuo karto į šalymais gulinčio sutvėrimo veidą. Jurgis pažino, kad tai vienok žmogus, nes papuolus sykį dumams į nosį, visai žmogišku garsu nusičiaudėjo. Teip, tai buvo žmogus... Rudine prisidengęs, kalba kažin ką per sapną; matyt išgirdo trepukavimus Jurgio ir pajuto esant šalyp savęs žmogų, nes pakėlė galvą, ir, pažiūrėjęs, atsisisėdo.

Teip, dabar mato, kad žmogus. Tečiaus labai mažai

dą negu iš pragėrimo. Sueisim į brolišką meilę ir pastosim visi vienos motinos vaikai; pradėsime dirbt visi iš vieno ir tada galėsime pagerinti savo buvį. Reikia nepamiršt to, kad niekas kitas nepagelbės mums, tik mes patys galime savo pakelti doriškai ir apšvietime.

Stengkimės darbuotis, kiek galėdami, nors platindami savo luomo laikraščius; išplatinkim juos po visas vietas kur tik darbininkai apsigyvenę. Paregėsime, kad apšvietimas tuoj pas mus pašoks aukštyn; o juk apšvietimas veda prie susipratimo, o susipratimas yra išgelbėtoju.

Pranis.

Pottsville, Pa. – (Iš kalėjimo). Šitan kalėjiman tankiai atkeliuana lietuvių vienas-kitas, kaip kurie ir ant keleto mėnesių ar metų. Patekusių kalėjiman, matyt, apšvietimo laipsnis labai žemas, ką aiškiai parodo tas, jog daugumas nežino net, kas tai yra laikraštis.

Šiame kalėjime yra ir lietuviškų raštų biblijoteka, susidedanti iš 1417 egz. įvairaus turinio knygių; daugiausiai yra darbininkiškų raštelių, su gražiais pamokinimais. Gauname teipgi ir laikraščius, k.a. «Kovą», «Vienybę L.», «Darb. Viltį», «Lietuvą», «Keleivį», «Kataliką», «Saulę», «Žvaigždę», «Vaistininką» ir «Dilgėlės». Teipgi gaunama iš Lietuvos: «Liet. Uk.» ir «Nauj. Gad.».

Mes visi šio kalėjimo lietuviai, labai mylėtume, kad lietuviškų laikraščių redakcijos nepriimtų korespondencijų, kuriose ypatingai veda vaidus; juk visuomenei jokios naudos tas nesuteikia. Mums labai smagu skaityti straipsnelius pamokinančius arba žinutes apie darbininkų judėjimą visame pasaulyje. Aš skaitau ir anglų kalboje darbininkiškus laikraščius,

kuom skiriasi nuo orangutango: apžėlęs, apkerpęs; apaugę purvais veidas ir rankos; užantis prasegtas, apiplyšęs; dideliais plotais pradegus ir ta pati suplyšusi rudinė – laike šaltų naktų besiglaudanti prie ugnės... Kepurės nesimatė nė ant galvos, nė šalyp. Kojos apvyniotos kokias tai skuduriais ir virvagaliais apraišiotos. Rankų pirštai jau artinosi prie žvėrės, nes buvo užaugę ilgi nagai... Drovėdamos pasizūrėt atėjunui į akis, pradėjo žarstyt į kruvą apdegusius šakalius.

Prisiartinęs, Jurgis užklausė:

— Kodėl tu, seneli, čionai esi? Argi nėra tau vietos kur kokioje pastogėj?

Ant to laukinis žmogus atsakė tik galvos linktelėjimu... Bet, palukėjęs ir pažiūrėjęs nepažįstamam į akis, pratarė:

— Aš matau, kad tu esi viens iš tų, ką ir aš; todėl neprošalį bus tau ką nors pasakyti. Aš tau pasakysiu... ot,... hmmm... aš tau pasakysiu, kodėl aš čia esu. Pasakysiu mano gyvenimą; tas bus naudinga ne tik tau, bet ir kitiems žinot, kodėl aš čia esmu...

Laukinis žmogus biskį pasikėlė, pakėlė vieną ranką, paskui kitą, lyg jos buvo sustingę; paskui ištiesė ranką linkon tų didelių namų, – pabriku su kaminiais, – ir drebančiu balsu toliau kalbėjo:

bet tokių barnių tarpe pavienių ypatų niekadoms nerandu, kaip mūsų laikraščiuos tankiai buna.

J.Šupaila.

Hazleton, Pa. – Šis miestelis paskutiniu laiku, galima pasakyti, žymiai pradėjo kilti supratime. Dabar čion susitvėrė nauja dr-tė «Liuosybė». Ji prigulės prie SLA. ir nėsantieji sąnariais SLA., negali prigulėt prie šios dr-stės. Susitvėrusi dr-tė yra darbininkiškai-tautiška, ant laisvės pamatų, pašel-pinė ligoje; prie jos gali prigulėt kiekvienas lietuvis be skirtumo pažiūrų. Dr-tės sąnariai, pagal išdirbtas konstitucijos tiesas, rinkimų laike privalo atiduot savo balsus už socialistų partiją, kaip vienatinę savo užtarėją – darbininkų partiją.

Čionykštis kun. Dielininkaitis labai netenkinas iš užsidėjimo dr-tės «Liuosybė»; mat jis jaučiasi, kad joje neturės tokios rolės, kaip prigulinčiose prie bažnyčios. Jeigu teip būtų užsidėjus panaši draugystė čion metai pirmiau, beabejoneš būtų keikęs ne kartą jos uždėtojus prie altoriaus; bet dabar jau persitikrino, kad keiksmas – nekoks įrankis: kol jis keikė SLA. kuopą, tol ta smarkiau augo; žinoma, dabar bando jau griebtis gudresnės politikos; bet tegul nemislė nė viens, kad jis nesistengs kenkt naujai «Liuosybės» dr-tei.

M.Merkevyčius.

Worcester, Mass. – Saus. 27 dieną čionai atsibuvo prakalbos, parengtos per LSPA. 40-tą kuopą. Žmonių prisirinko pilna salė, bėt kalbėtojas, drg. P.Grigaitis, nepribuvo ant paskirto laiko; taigi kalbėjo vietiniai draugai. Baigianties prakalbų laikui ir jau pradėjus žmonėms skirstytis, atvažiavo

— Tu matai ten, (o gal tenai ir dirbi) tuos vergų namus-pabrikus, kuriuose aš dirbau 50 metų; dirbau dienas ir naktis; stumdė mane, vaikė iš vieno galo kitan, visokiais biauriais žodžiais drabstė, kai kada net ir į sprandą pridėdavo, arba antausius aplygindavo... O galų-gale, kada aš jau nebuvau reikalingas, tai yra, kada jau mano spēkos susilpnėjo, išmetė mane už vartų. Buvau susidėjęs savo pačėdumu kelis centus senatvei, įsigijau šiokią-tokią nuosavybę: pasistačiau namelį, kuriame tikėjas galėsiu ramiai nors paskutines dienas praleist... Bet ne, suklydo mano mislįs, pamiršau, kad ne kiekvienas dabar yra pakrapintas, idant teip lengviau galima būtų įgyt savo nuosavybę ir ją išlaikyt; per apgavystę ir suktybes atėmė tie patys kapitalistai-pabrikantai nuo manęs ir tą paskutinį kruvinai prakaituotą triusą; darbo nebegaudamas nebeįstengiau išmokėt už žemę, ant kurios stovėjo mano stubelė; o žemė prigulėjo tiems patiems pabirkantams. Ir išmetė mane su visa šeimyna su kudikiais už durių mano paties sulipintų namelių, nepaklaudami, ar turi nors šiai dienai kąsnelį duonos... Vaikai nuėjo savo keliais: vieni vergautų į tuos pačius kalėjimus, kiti «bomaut» ir žmones apiplėšinėt, – kiti pagalbos maldaut; moteris susirgo ir pasimirė. Aš teipgi susirgau; buvau ligonbuty, bet ir ten biedną

ir kalbėtojas. Mažai beėsant laiko, drg. G. pakalbėjo trumpai apie Lietuvos ir Rusijos revoliuciją, ragino susirinkusius, kad šelptų kovotojus už laisvę, kad pagelbėtų pinigiskai. Po tai trumpai kalbai buvo parinkta aukų; sumetė 16.20, iš kurių atitraukus 4.00 už salę ir 1.50 už plakatus, pasiliko 10.70. Potam dar kalbėjo drg. Grigaitis. Beje, vietinis lietuvių dainininkų choras, prieš atvažiavimą kalbėtojaus dainavo lietuvių marselietę ir kitas daineles; teipgi ir eiles deklelavojo.

Matydami draugai, kad kalbėtojas tą vakarą mažai ką galėjo, per trumpumą laiko apskyt, susitarę paėmė salę ant 30 sausio, su tikslu parengt antras prakalbas. Žmonėms, ėsantiems salėje pasakė, kad dar bus prakalbos seredos vakare, ir prašė kad pasakinėtų kitiems žmonėms. Teip užsibaigė tos prakalbos.

27 saus. susirinko žmonelių pusėtinai, buvo į kokius 200; daugumas negalėjo ateit, nes kapitalistai ir naktimis prie darbo kankina. Seredos vakare drg. P.Grigaitis aiškino apie partijas; susirinkusieji gerai suprato, kokia partija darbininkams geriausia. Paaiškino, kokios partijos ir kaip kovoja Lietuvoje. Perstojus kalbėt, vienas iš draugų padeklelavojo «Dirbk ir melskis». Aukų, perėjus per salę surinko 9.25. (Iš viso surinkta aukų, — 27 ir 30 sausio — 25.45). Atitraukus salės kaštus lieka 16.00, kuriuos pasiunčiam «Kovos» Redakcijon ir skiriam LSDP. Ta partija ne šauksmu kelia revoliuciją, kaip demokratai, arba tuščioms zaunoms «seniai demokratai» per «Lietuvą», bet darbai. Po rinkimo aukų, drg. Grigaitis aiškino apie socializmą ir darbininkų vargus. Baigdamas prakalbą kvietė prisirašyt prie LSPA., kaipo naudingiausios darbininkams organizacijos. Po prakalbų du draugai prisirašė prie LSPA. 40-tos kuopos.

Aukautojam, vardan revoliucionierių, ištariu širdingą ačiu; teipgi ir kalbėtojui už sutvirtinimą mūsų kuopos.

M. Dusevyčius

ligonį ne kas mėgsta, sako: sveikas. Manę buvo nugabenuę prieglaudos naman, — į kitą kalėjimą (poor house); bet, matydamas, jog manę nori laikyt da didesnėje vergijoje, užduoda sunkius darbus, ir net sočiai pavalgyt neduoda, — nenorėdamas «laisvoje» šaly ant senatvės bevergaut «mylėtojams artimo», — prasišalinau, ir persikrausčiau čia ant apsigyvenimo, į kalnus... Matai, kas čia do per grožybė: (pasityčiodamas) Harmonija ir užganėdinimas teip ir viešpatauja ant žemės paviršiaus!... Teip, į laukus, — liudnai traukė toliaus, — kur gamta suteikė maistą visiems žemės gyvuliams ir kiekvienam oro paukščiui ir viskam kas tik juda ant žemes, — kur tik yra gyvastis, kad turėtų kuom maitintis...

(Užbaiga bus)

A. Žagaras.

Darbininko liktine.

Matau aš ir vėlei bekraujį tą veidą, —
Išdžiūvusius pečius prilenktus varstotui, —

So. Boston, Mass. — Pas mus buvo parengtos prakalbos per LSPA. 60-tą kuopą, į kurias buvo užkvietas ir drg. P.Grigaitis; tečiaus nežinia dėl kokios priezasties jis nepribuvo. Prakalbos gana nusisekė, — nors, žinoma, publika buvo ne visai užganėdinta iš priezasties nebuvimo to kalbėtojaus, kurį garsinome užkvietę; bet tai ne mūsų buvo kaltė. Pirmas kalbėjo R.Dambrasukas, kuris išrodinėjo visas caro valdzios biaurybes. Antras — kuopos organizatorius, drg. J. Zubas, primindamas Lietuvą ir joje vargstančius žmones; aiškino ir apie šią mūsų menamosios «laisvės» šalį, darodydamas, jog ir čia tik per darbininkų žmonių kovą liuosybė tapė laimėta. Paskui kalbėjo P.Latvinskas, — teipgi ne mažai publiką užganėdino. Ant pat galo kalbėjo drg. L.Grikštas; pradėjo gana gerai, tik paskui biskutį paklydo per neprisilaikymą taktikos, per ką ir tapo suturėtas per rengėjus tų prakalbų; žinoma, buvo žmonių su visokioms nuomonėmis: vieni norėjo kad drg. G. baigtų savo prakalbą, kiti-gi buvo priešingi; ant galo tapo paklausta publikos, kuri teipgi atsisakė. Paskui drg. J.Zubas priminė apie revoliucijos šelpimą; susirinkusieji mielai aukavo: perėjus su skribelėms p. E Žvingilienei ir Onai Baronavičiutei, sumetė 6.70. Paskui pavieniai da sudėjo 3.50. — Po prakalbų penki nauji draugai prie kuopos prisirašė.

K. Šidlauskas.

So. Bethlehem, Pa. — Vasar. 16, LSPA. 31 kp. surengė viešą susirinkimą su prakalboms ir deklemacijoms. Kalbėjo drg. K.Rutkus, LSPA. Centro Susin. sekretorius. Klaušytojus prakalbos užganėdino. Deklelavo eiles P.Masiulevyčiutė «Pirmyn drauge, broli». Drg. K.Rutkus, savo ilgoje kalboj daug svarbių dalykų išaiškino: kaip darbininkai yra išnaudojami kapitalistų ir nurodė, kaip nuo tų išnaudojimų galima apsigint. Kalbėjo 2 valandas. Baigdamas kalbą už-

Tarp užmo mašinų perrišantį žaidžą —

Niurzga jis dainelę suvaržytam protui.

Paniūrėlis miestas, tolymas ir svetims,

Kurčiai atsidūsta į mažą jo langą

Neaiškiu ošimu, — lyg pavojaus gresims, —

Tartum peikia, bara stumėjus į vargą.

Tarpe tų ošimų, tarp mašinų kauksmo,

Sušlijo jaunystė, gražybė pradingo;

Sulinko į kuprą, nebėr kilto jausmo, —

Retėžiuose darbo ir kraujas sustingo.

Mintys išsidraskė, geismai neįvyko, —

Pranyko, kaip sapnai nakties gludumuose;

Ir širdis krutinėj plakusi aptyko, —

Lūkesčiai ir viltys užmirė varguose.

Dabar tik dėjuoja, laimė garbavoja, —

Be jausmų, be keršto, — skausmų lyg nejaučia.

Ir džiūsta, ir vysta, — laisvė nevylioja, —

Nors aplinkui kova baisia audra siaučia...

J.G. Narkūnas.

manė klausytojams, kad butų priedermė kiekvieno darbininko remt socialistų ir revoliucionierių raštus bei jų išleidimą, ir kalbino, kad paremtų išleidimą knygutės: «Kaip aš tapau milijonierium». Susirinkusieji sumetė tam tikslui 5.25. Aukas priėmė užmanytojas, ketindamas pakvitavot «Kovoj», o vėliaus ant paskutinio puslapio išėjusios knygutės, kurią atspaudžinus prisiųs po tam tikrą skaitlių egzempliorių kiekvienam aukautojui pas drg. F.Masulevyčių. Baigianties susirinkimo laikui, draugai iš Eastono: J.Pocius, Z.Kasparavyčius ir K.Szeštokas, dainavo eiles: «Maž ką valgę, maž ką gėrę», «Atsimeskim nuo senojo svieto», «Męs esam tie, ką nedrebės». Dainos visiems labai patiko; gaila tik, kad daugumas jau buvo išvaikščioję.

Širdingai ačiu kalbėtojui, jaunai deklemtorkai ir Eastono dainininkams, kaip ir visiems klausytojams už atsilankymą.

P.Berukštis.

Spring Valley, Ill. – Vasar. 9 dr-tė «Lietuvos Sunų Dvvyrių», 9–metinėse sukaktuvėse savo užsidėjimo, parengė apvaikščiojimą ir prakalbas, – su deklemacijoms, dainoms ir šokiais. Kalbėjo A.Vienbiskis, J.Šalaševyčius, J.Gvaizdikas ir rašantis šiuos žodžius. Tarpe kalbų deklemano: Draugeliutė (iš Ladd'ės), Juodsnukiutė, Deltuviutė ir Šalaševyčius. Teipgi J.Jazavitienė ir O.Valančiutė padainavo: «Jaunimo giesmę» ir «Atsisakom nuo senojo svieto». Bet viskas [išimant šokius] turėjo užsibaigt... nepalikdamas jokio gero išpuđzio... Mat vietiniai lietuviai (išimant menką dalį) nežino dar, kaip ant tokių susirinkimų apsieit... Viską sutinka triukšmu.

Gerai jau prasiskirsčius tapo užmanyta parinkt kiek aukų. Perėjus tarpe susirinkusiųjų, surinkta 11.00, kariuos skiriame pusiau: labai revoliucijos (LSDP.) ir kankiniams.

Vardan revoliucionierių ir kankinių ištariu aukavusiems širdingą ačiu.

J.Baniulis.

New York, N.Y. – Vasar. 3 atsibuvo lietuviškas vakaras, kurį parengė, LSPA. 52 kp. Buvo tai pirmutinis New Yorko mieste teatras, – nors lietuvių čia jau nuo seno laiko yra nemažas skaitlius, tik ką visi gyvena išsisklaistę po platų New Yorką. — Supratimas nelabai žengia pirmyn, dėlto kad nėra tokių agitatorių ką galėtų žmones sujudint, kad ir yra keletas gerai manančių liet. darbininkų, bet ir tiems patiems gyvenimo aplinkybės nedaleidžia plačia agitacija užsimt. Žmonių yra daug dar tebeniuksančių nežinėje, kaip po debesų priedanga. Bijosi skaityt gerų laikraščių ir knygučių, per kurias nors šiek–tiek galėtų pakelt savo sąmonę, apsišviest ir politikiškai prasilavint.

Nekartą tenka buvot tokiuose šeimyniškuose gyvenimuos, kur gyvena po kelioliką pavienių vaikinų «ant burdo» (mitybose); pradėjus šnekėt apie politiką, nė klausytis nenori, tiktai sau alutį siurbia ir kortoms lošt moka. Kiek kartų

platinant «Kovą» yra atsitikę, jog visai ant juoko tokie tamsumos gudruoliai perstato; sako: et, kas iš tų šliuptarnišku popiergalių, — mestum, o butum gudresniu... O jeigu pradedi žmogui išaiškjt, tai kitas atsiranda dar gudresniu ir parokuoja: kava, kas per tą kavą, — aš jau senei išgėriau, o jis dar giriasi su savo kava... Tai, mat ir norėk iš tokių apuokų padaryt žmogum. Pirmus kelius socializmui, tiesa, užkirto laisvamaniai; tai dabar tą baimę iš žmonių galvų sunku raut, teip jog nėjokiu budu nenori tikėt, kad socialistai, tai neniekina ir ne keikia tikėjimo ir dievo, nes su nematomoms esybėms socialistai nieko bendro neturi. Su laiku tikimės eit pirmyn, nors išlengvo.

Tiek tuom sykiu iš New York. Su godone socializmui ir draugams.

P.Narvidas.

TARPTAUTIŠKAS ZODYNELIS.

- Admiracija* (lot.) pasigėrėjimas kuom; pagarba.
Admiralas (l.) kariško laivyno vadas.
Admiralietas (l.) jureivystės žinyba.
Admisija (l.) įžanga; įlaida.
Ad modum (l.) sulyg to; ant tokio pavyzdžio.
Admonicija (l.) priminimas; paraginimas.
Adnotacija (l.) priedašas; pasarga; pastaba.
Adaptacija (l.) pritaikimas.
Ad oculos (l.) akise; akyvaizdoje.
Adonis (l.) gražus jaunikaitis moterių mylimas; pasakiškas Veneros dievaitės numylėtinis.
Adoptacija (l.) priėmimas sau svetimo vaiko.

DARBININKO KRONIKA.

Kovo 3 d. gavom iš Tilžės šioki kabeliogramą [jurinį telegramą]:

«Tilsit, March 3 — 7.

Kova, 1418 So. 2-nd St., Phila., Pa.

Kaune išrinkti penki socialdemokratai. Apyskaitas siunčiame.

LSDP. C. Komitetas».

Męs davėm šioki atsakymą:

«Sveikinam su rinkimais. Kovokit. Aukos pasiūstos.

Vardan LSPA.

«Kovos» Redakcija».

Kaip matyt, rinkimuos laimėjimai linksta vis į mūsų brolių darbininkų pusę. Negalima nepripažit, kad tai nenuoalsios agitacijos vaisiai. Tam męs privalome ir gi padėt, kiek mūsų spėkos įstengs. Savaitę atgal tapo pasiūsta iš «Kovos» redakcijos Lietuvon revol. aukų 2.000 rublių. Reikia tikėtis, kad mus draugai nepaliaus da ir toliau raginę savo tamsesnius brolius, kad vietoj klišiotorių statymo, aukautų kovai už laisvę.

Biskis pasijuokt.

Jono Rockefellerio atstovas, p. Gates, sako, jog visos tos pasakos apie Rockefellerio milžiniškas įplaukas, esą neteisingos: jis vos tegaukas gryno pelno \$ 20.000.000 per metus. Mat kaip nekaltai tie žmonės kitus apšmeižia!

— Iš kur tos plėtos randasi ant saulės?

— Tai nenuovoka: juk žinai, kad saulė nuo įkaitimo susproginėja!

Nors caras sako kietai turėjęs suspaudęs Dūmon rinkimus, vienok patekę jon beveik visi jo priešai. Matyt, vyras nieko neišmano apie rinkimus; vokiečiai pataria carui, kituose rinkimuose pasikviest už policionus Amerikos politikierius.

Prezidentas Ruzvelt geidžia, kad visi organizuoti darbininkai žinotų, jog ir jis priguli prie Harvardo sąjungos. Ar tat negali darbininkai gėrėtis tokiu draugu, kuriam net Abisinijos karalius Menelikas siuntinėja savo medalius?

LSPA. Centro Knygiaus apyskaita.

ĮPLAUKOS:

Nuo pradžios Liepos, 1906 m., iki pabaigai Vasar. 1907 m. pasidarė šiokios įplaukos per C.Knygių:

Už konstitucijas nuo kuopų ir pavienių	40.08
Už lapelius	4.90
Už paveikslus «Caras ir Mikado»	35c
Už kitokius partijos raštus	16.70
Sugražino skolingi	1.50

Viso įplaukė 63.53

IŠLEIDIMAI:

Persiuntimas programų ir kitų raštų	8.86
Pirkta nuo agento raštų pardavimui	5.67
Pirkta nuo Rutkaus knygučių pardavimui	50c
Susirašinėjimai	89c
Važinėjimai	10c

Viso išėjo 16.02

Įplaukė 63.53

Išėjo 16.02

Lieka 47 51

Perduota C. Išdan (žr. «Kovos» NN: 37, 39, 42, 49 06 m. ir 2, 8 07 m.) 47 50

Lieka pas C. Knygių 1c

P.S. Mislįjome duodant apyskaitas paduot įplaukimus nuo kožnos kuopos, pavienių ar šiaip pirkusių įsakmū, kas

¹³ už kiek pirko, bet pasirodo, kad labai daug vietos užimtų. Taigi pagarsiname tik abelną suskaitą įplaukimų ir išleidimų. Iš kur tie įplaukimai, tai 1-mos kuopos Komisija, peržiurėdama knygas, patikrįs teisingumą šių suskaitų.

Butų labai geistinas dalykas, kad mūsų partija įsitaisytų «mimeografą», su kurio pagalba galima būtų tukstančiai egzempliorių apyskaitų ar šiaip jau cirkuliarų atspaudyt ir išsiuntinēt kuopoms. Tas būtų nevien tik dėl finansinių apyskaitų reikalinga, bet ir sekretoriams: finansų ir susinčimų, duodant sąnarių apyskaitas, teipgi C. Organizatoriui laike referendumų ir tt. Taigi organo neužimtų tokie dalykai, kurie tik vien sąnariams reikalingi; jame-gi tilptų reikalingesni dalykai, k.t. agitatyviški, kurie ir visuomenei tiktų, nes «Kovą» skaito nemažas skaičius pašalinių.

Mimeografas kaštuoja 30 00 dol.; mažesnis 16.00; taigi neteip perbrangu, o nauda didelė.

Su gerais linkėjimais visai Partijai

4 Kovo, 1907 m.

Centro Knygius *A. Bernotas.*

LAIŠKAI REDAKCIJON.

Gerbiamasis Rėdytojau!

Meldžiamasis, kaip galint įaskubjkite išleisti iš spaudos revoliucijines dainas, nes reikalauja daugelis draugų, o ypač, dainininkų chorai, kaip va ir mūsų atgiję iš miego «Kudirkos Dainoriai». Draugai, 4 LSPA. kuopos rengia irgi sutvert chorą. Traksta tiktai dainų. Norėsiu gaut žinutę, ar tuojaus bus gatava?

Chicago, Ill.

Fin. Sekr. *A. Szirmickas.*

P.S. Redaktorius. Kiek mums žinoma, draugai pasiėmę tās dainas sutaisyt, stropiai darbuojasi ir renka medegą. Darbas yra nelengvas, ypač jis negali spaičiai eit, kadagi rengėjai nesėdi ant to darbo ištisas dienas, dirba tik nuolieka muose valandose vakarais. Reikia manyt, kad išleidimas ilgai visgi neužsitrauks. Reikalavimų iš visur apčiai ateina.

MŪSŲ ŽIGUNĖ.

Įėjo šie raštai: J. Baltrušaiti «Svarbiausieji mūsų reikalai». Samuolių Karvelis: «Į darbą, broleliai», «Višakio upelis», «Seinu Šaltiniui» ir kiti du šmoteliai — (eilės). Br. Vargšas «Sugrižo» (apysakutė). K. Rugienius «Gana» (eilės). A. J. Viznis «Veiksmės atsibudus iš miego» (apysaka). J. Jaras «Kalbu kelis žodelius» (eilės). G-a «Mintįs». K. Rutkus (vertimas lapeliams) «Į darbininką ant gatvės».

Keletas straipsnelių «Partijos reikaluose» — da netilpo dėlei stokes laiko apdirbt raštiškai.

Žinios (kaip kur su aukomis) iš: Wilmerding, Union City,

Mahanoy, Waterbury, Pottsville, Newark, Mc Kees Rocks, Allegheny, Johnston, Springfield, Ill. etc. etc.

Pasarga. Labai daug darbo esant nesusipėta pakvituot aukos su vardais, — jos tebėra iš žinių neišrašytos. Tilps viskas iš eilės.

Šiuomi primename draugams žinučių rašytojams, kad suteiktų platesnes žinias iš lietuvių darbininkų gyvenimo: kur kokie darbai, ar sunkiai gaunami, kiek moka, ar rišasi liet. darb. prie sąjungų [unijų] ir tt.

KRASOS DĒZUTĒ.

K. Armonui. — Eilutės «Tegul apšviečia mus giedra», spaudai netinka: trūksta da šio-to, be ko eilės netenka savo vardo. Prieg tam rašant reikia apsisergėt užsipuldinėjimo ant žmonių kitokios tautos, negu mės. Gudų iš Lietuvos vyt nereikės, nes mūsų tėvynės neprieteliai yra ne gudai, bet caro valdžia. Nors caras būtų ir gryniausio kraujo lietuvis, vienok Lietuvai nuo to nelengviau būtų. Patįs gudai kariauja su caru, jie dar daugiau kraujo praliejo bekovodami, negu lietuviai.

Z. Jank. — «Mylėk artimą savo» negalim atspauzdīt: nors eilėms surašyta, bet ne eilės. Mislis neblogiausia. Ar grąžīt?

A. Mozūriui. Žiūrėk atsakimą Z.Jank.

Drg. Pittsburgo rajono išdininkui. Aukos patilpo 8 N. Žinutės atspauzdīt, nē perrašyt, negalėjom. Išimant paminėjimą apvaikščiojimą «Kruvinajo Nedėldienio», jokių daugiau faktų nėra. Rašant žinutes, reikia trumpai ir aiškiai šinos dalykus parašyt: 1)

1) kada tas ir tas buvo; 2) jei buvo prakalbos — kas kalbėjo; 3) apie ką kalbėjo; 4) kokį išpūdį ant žmonių padarė; 5) ar žmonės lankosi į prakalbas; 6) ką geriau mėgsta, kad kalbėtų; 7) pridurt ar yra tose apielinkėse kalbėtojų; 8) paminēt, kokios tose apielinkėse organizacijos ar draugystės darbuojasi; kas žmones kelia, o kas trukdo geresnius darbus; ar turi knygytus, ar laiko susirinkimus, ką žmonės skaito, ką labiau mėgsta skaityt ir tt. Viršui minētų išlygų prisilaikant, trumpai ir aiškiai apie viską aprašant, korespondencijos bus visuomet akyvos, naudingos ne tik rašėjo pasikaitimui bet ir toli gyvenantiems lietuviams, bei mielai kiekvienas laikraštis jas patalpīs. Nēra ką drovėtis, kad prastai rašo, — yra tokių ką visai menkai temoka, bet žinutės jų gana brandžios; yra ir gerai rašančių, bet skystai. Pasižiūrēt tiktai aplinkui, o faktų pilna. Vengt reikia žiniose pamokslėlių, — jie nobodus, nes ne ten jiems vieta.

J. Stankui, Brooklyn. — «Vien. Liet.» mums prisiuntē Tamistos «Patēmijimą», bet jis nē mums netinka: yra atkartojimas to paties, beveik žodis žodin, kaip ir kitas toks pat iš Brooklyno rašinys, tilpēs «K.» 8 N. Todėl neturime tiesos organą užimt bereikalingomis polemikoms, ir tai atkartojimais to, kas jau sykį buvo rašyta. Padėjom į nesugrįžtamąjį archyvą.

APGARSINIMAI.

L.S.P.A. finansų apyskaitos.

Iplaukimai:

Mėnesinių: Allegheny, Pa. 2.20. *Prenumeratos:* A.Sinkavyčius (Lietuvon); A.Masiokas Chicago, Ill.; I.Bereika ir V.Jurkaitis, Montello, Mass.; A.Jonikas, Georgetown, Ill.; A.Dyaz, Easthampton, Mass.; M.Klivak, Brier Hill, Pa.; J.Džankaitis, Shelton, Conn.; P.Šivickis, Chicago, Ill. — po 2.00. K.Treinavyčius, Nashua, N.H.; J.Bindokas, Baltimore, Md. — po 1.50. J.Pilipavyčius, Grant Works, Ill.; A.Baniševski, Pottsville, Pa.; L.Grušas [Lietuvon]; J.Naujokas, Chicago, Ill. — po 1.00. J.Grincevyčius, Westville, Ill. 75c. Apgarsinimai 10.00. Pavieni «Kovos» NN per: Ch. Majaucką, Westville, Ill. 1.00; T.Kubilskį, Montello, Mass 75c. Viso 39.70, Buvo 189.81 Viso 229.51

Išleidimai:

Rėdakeijos reikalai: Apgarsinimai «Lietuvoj» ir «Vienybėj» 2.00. Krasos ženklelių 2.00. Klišė 1.00. Išraš. «Wahre Jacob» 1.19. Popieros ir tt. 53. Tekniška «K.» dalis: Susatymas 18.00. Išsiuntinėjimas 2.15. Expresas 1.50. Važinėjimai 32c. Anglių tonas 6.25. Viso

Iėjo 229.51
Išėjo 34.94
Lieka 194.57

AUKOS.

Revolucijos reikalams:

So, Boston, Mass. nuo prakalbų per K. Šidlauską: J. Niukas V. Vaitaitis — po 1.00. J. Raulinaitis, Českauskas ir da vienas — po 50c. Kalektos 6.70. Viso [gauta] 10.00

Buvo 1225.67
Viso 1235.67

Vasario 27 išsiųsta Didžiojon Lietuvon per Peterburgo Komercijos Banką 2.000 rublių 1027.56

Važinėjimai, kalektavimai čekių, susirašinėjimai .63
Kabellogramas 3.64
Viso 1031.83
Lieka 203.81

Kutkaus brašiūnėlei.

So. Bethlehem, Pa.: P. Berūkštis 1.00. F. Masulevyčius 50c. J. Matonis 35c. A. Berūkštienė, R. Masulevyčienė, V. Peza, J. Gusi, F. Ličkūnas, A. Šulca, J. Stauknis — po 25c. V. Masulevyčius 30c. P. Masulevyčiūtė 20c. Izengos Salen 1.40 Viso 5.50
Easton, Pa.: T. Steger, S. Meškauskas, J. Kizauskas, J. Pocius, L. Karparavyčius — po 50c. J. Jaunuskas, A. Anskaitis M. J. Jusaitis, K. Šeštokas, Anskaičiūtė — po 25c. Viso 3.75
F. Dulakis, Ketchikan, Alaska .50
Buvo 30.22 Viso 39.97

Prakalbos, dainos ir deklemacijos

Meriden, Conn., 10 kovo, 2 po pietų, «St. Jean Hall», Pratt St. Kalbėtojas bus drg. P. Grigaitis, LSDP. atstovas. Išanga dykai. Širdingai kviečia visus vietinius lietuvius susirinkt. KOMITETAS.

„Kova“

Išaina kas pėtnyčia. Prenumerata į visas dalis svieto:
metams \$2.00
pusmečiui \$1.00

Apgarsinimų prekė:

sykį colis 50c.; colis per mėnesį, 1.00; colis per metus, 10.00.
Siunčiant raštus, pinigus ir visokiuose redakcijos reikaluose susirašant, reikia adresuot:

„KOVA“

1418 So. 2-nd Str., PHILADELPHIA, PA.

„KOVA“ The Lithuanian Weekly, published every Friday, by J.O. Shirvydas, 1418 So. 2-nd Str. Phila. Pa.
Subscription rates:
One year in all parts of the world, 2.00;
Six months „ „ „ „ 1.00
Advertisement rates on application.

Shepherd's APTIEKA

N.E. kampas 2 ros ir Dickinson Str.,
Philadelphia, Pa.

Ant Akmėnu Railroad Laikrodėlis

Patentuotas reguliatorius, ausuke užsukamas ir nustatomas, vyriškas ar moteriškas, 18 K auksuotas, dvigubi „Hunting“ lukštai, gražiai iškvietkuotas. Tikrai gerai rodo. Yra visur vartojamas geležinkelio tarnų, kaip geriausiai laikantis; gvarantuota ant 25 m

Šį laikrodėlį pasiūšime C.D.O. ant kiekvieno adreso, su pavilijimu išegzaminuoti. Jeigu bus toks kaip rašoma, užsimokėk expresu \$ 5.75 ir atvežimo kaštus ir pasiimk laikrodėlį, jei ne, nemokėk nė vieno cento. Atmink, kad už tokį pat laikrodėlį kitur mokėsi \$ 35.00. Prie laikrodėlio dar pridėdam 14K auksuotą labai gražų lencifėgį su kompas dykai.

EXCELSIOR WATCH CO.,
902 Central Bank Bg, Chicago.

VIENTATINIS LIETUVIŠKAS

SALIUNAS JULIUS CALMIN

Visoki ekanųš žvieži gėrimai: alus, degtinė, vynos, likerai; puikūs cigarai.

400 Mechanic st., Camden, N.J.
Bell Phone, 868—x E. Phone, 1033—A.

Lietviu Gydytojas

A.L. Graičunas, Ph. G.M.D.

3202 So. Halsted st., kampas 32-ros gatves, Chicago, Ill.

Lietuviai, nesiduokit save apgaudinėti visokiems profesoriams, specialistams ir šundaktariams, pas kuriuos tik pinigus sukisate, o sveikatos ir teisingos rodos negatnat. Jei sergi kokia liga, eik pas Dr. A.L. Graičūną, jis duos tau teisingą rodą DYKAI ir pasakys, ar galima išgydyt ir kaip ligai gydymas trauksis. Dr. A.L. Graičūnas neuvaždžio nei vieno ligonio ir iš pirmo pamatymo pasako, ar ligonis išgydomas, ar ne; kurį apsilima išgydyt, išgydo greitai ir už mažą užmokestį.

Už sužeistus visada užstoja ir kompanijų agentai nenuperka manęs. Sužeistiems prie darbo, karų, geležinkelių ir t.t., suteikia greitą pagalbą ir rodą.

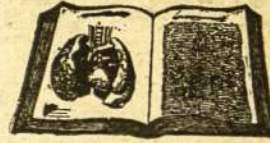
Gydo visokias ligas: vyriškas, moteriškas ir vaikų ligas. Valandos priėmimo ligonių kasdien ir nedėlioms: Nuo 8 ryto iki 10 val. vakare.

Telefonas 7399 Yards.

EXTRA!

nauja didele

daktariška

EXTRA!

lietuvišką

KNYGA

VADOVAS IN SVEIKATA.

Trečiu kart atspaudinta ir vel 50 tukstančiu egzemplioru. Parašyta Profesoriaus Dr. E. C. Collins M. D. trečias atspaudinimas, su daug nauju pridejimu ir pnuatesniu paaiškinimu, apie visokias ligas ir kaip buti sveiku ir laimingu,— pripildita per: DIREKTORIŲ Dr. COLLINS MEDICAL INSTITUTO.

Toj naujoj knygoj — teipat yra daug koleravotu paveikslu, prstatant visas paslaptis subudavojimą žmogaus kuno ir orgaus vidurines sistemas; teipat ir kudiki motinos viduriuosę nuo minutos prasidėjimo iki užginimo, vienuolika permannose ir augimą viduriuose. Toj knygoj yra daug slapybiu atidengimo labai akyvu žiniu, apie lytiską susinesimą; apie ką dar iki šiol nieks taip aiškiai ir atvėrai, neatidenge ir nepaaiškino lietuviškai.

Tą Dideji Naujoji knyga „VADOVAS IN SVEIKATA“ nors kastuoja 45 cen. bet kuris atsius 10 cen. stąpoms už prisiuntimo kaštus ir savo adresą, tai ji, bus prisiusta kožnam; kaip vyrams taip moterims, sveikiems ir sergantiems, visiems yra labai naudinga, tą knyga. Kas ją perskaitys (kurie yra didumo per 200 dideliu lapu) ne tik mokes kaip buti sveiku ir laimingu, bet ir daktariškai moksliskai apsišvies. Tie ką jau dabar serga o nori buti sveikais, bet be geru Daktaru ir vaistu negali but išgyditi, — tai Dr. E. C. Collins Medical Institute, apart paties Profesoriaus yra daktarai Specialistai ant kožnos ligos ir geriausi išrasti vaistai Instituta Laboratorijoi, su kuriais nieks negali susilygint ir aprašant ligą per gromatą arba atejus in Ofisa, kokio vardo liga nebutu, tampa be apsirikimo išgyditi, jeigu liga yra dar išgydoma. kaip vyrat taip ir moteris. Atejas in Ofisa arba rašant tik lietuviškai geriause išreikt savo jaumus ir nesveikuma. — Vaistus išsiunčia per Expressa. in visas dalis Amerikos Suvienytu Valstiju, Canada, Mexica, Europa ir kitas dalis pasuales. Rašant adresuok:

Dr. E. C. Collins Medical Institute,
140 W. 34th St., (netoli Broadway) New York, N. Y.

Ofiso Adins: nuo 10iš ryto iki 5 po piet. Šventoms dienoms nuo 10 iki 1 po p, ir vakarais: Utarike, Seredo, Ketverge ir Petnyčioj nuo 7 iki 8 adina.

Atkreipiu atydą savo draugų ir vientaučių lietuvių, kad mėš apturėjome dabar didžiausį pasirinkimą

Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.
DIDŽIAUSIA SAĖKROVA OVERKOČIŲ VISOKIOSE PREKĖSE
NAUJAUSIOS ŽIEMINĖS MADOS.

Viską tą parduodam labai prieinamoj prekėj.

Prosinam vienus metus UŽ DYKAI!

L. Freedman & Son.

VIENA PREKE

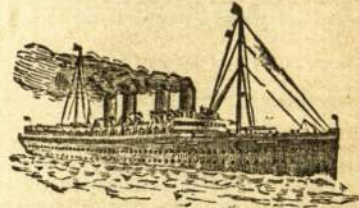
Drapanu, Skrybeliu ir Czeveryku.

Kampas South ir 4-tos.

M. Rosenbaum,

SENIAUSIA

Lietuviška Banka
Philadelphijoje, Pa.

Parduoda laivakortes ant geriausių linijų laivų.

Išmaino pinigus ir išsiunčia po gvarancija į visas šalis svieto. Atlieka tą greitai, atvangiai ir pigiai.

Agentūra geležinkelių tikiety.

Parduodame geležinkelių tikietus į visus miestus Jungtinių Valetijų.

605 So. 3-rd st. Philadelphia, Pa.